

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Zdaňování alkoholu a cigaret v České republice
Taxation of Alcohol and Cigarettes in the Czech Republic

Student: Bc. Simona Dudková

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Jan Široký, CSc.

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Simona Dudková**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: **Zdaňování alkoholu a cigaret v České republice**
Taxation of Alcohol and Cigarettes in the Czech Republic
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretické vymezení základních pojmů
3. Legislativní prostředí zdaňování alkoholu a cigaret v České republice
4. Komparace vývoje zdaňování alkoholu a cigaret v České republice
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

STARÝ, Marek a kol. *Dějiny daní a poplatků*. Praha: Havlíček Brain Team, 2009. 208 s. ISBN 978-80-87109-15-1.

SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 468 s. ISBN 978-80-7357-443-7.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. 392 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Jan Široký, CSc.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 21.04.2017

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně, kromě příloh, které jsou zpracovány na základě převzatých uvedených materiálů.

V Ostravě dne 19. 4. 2014

Vlastnoruční

podpis: *Gimona Dudková*

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Teoretické vymezení základních pojmů	8
2.1	Základní pojmy.....	8
2.1.1	Definice daně.....	8
2.1.2	Ekonomika a daně	9
2.1.3	Daně přímé a nepřímé	9
2.1.4	Spotřební daně.....	11
2.2	Cigarety a tabák	12
2.2.1	Prvotní zmínky o tabáku	12
2.2.2	Obsah cigaretového kouře.....	13
2.2.3	Účinky nikotinu.....	14
2.3	Alkohol	14
2.3.1	Stručné nastolení historie alkoholu	15
2.3.2	Alkoholismus	16
2.4	Spotřeba alkoholu v ČR.....	16
2.4.1	Spotřeba alkoholu dle různých faktorů	17
2.4.2	Češi jsou druzí na světě ve spotřebě alkoholu.....	18
2.4.3	Ekonomický přínos	20
2.5	Dílčí závěr.....	22
3	Legislativní prostředí zdaňování alkoholu a cigaret v ČR.....	23
3.1	Správa spotřební daně.....	23
3.2	Registrace plátce.....	24
3.2.1	Trvalý pobyt	24
3.2.2	Přechodný pobyt.....	24
3.3	Zdaňovací období	24
3.4	Daňové přiznání.....	25
3.4.1	Řádné daňové přiznání	25
3.4.2	Opravné daňové přiznání	25
3.4.3	Dodatečné daňové přiznání	26
3.5	Daňové sklady	26
3.5.1	Vymezení pojmu	26

3.5.2	Pohyb výrobků a mezinárodní hledisko	27
3.5.3	Cíl zákonných opatření.....	27
3.6	Vývoj legislativy ke zdaňování cigaret	27
3.6.1	Zdaňování cigaret v zemích EU	28
3.6.2	Tabáková směrnice EU	30
3.6.3	Zákaz ochucených cigaret	30
3.6.4	Zdravotní varování na obalech	31
3.6.5	Elektronické cigarety.....	31
3.6.6	Ekonomické aspekty regulace	32
3.7	Právní úprava alkoholu a alkoholických nápojů.....	32
3.7.1	Daň z lihu	33
3.7.2	Daň z piva.....	35
3.7.3	Daň z vína a meziproductů.....	37
3.8	Zákony a alkohol	39
3.8.1	Trest za řízení v opilosti	39
3.8.2	Požívání alkoholu u mladistvých	40
3.9	Důsledky pití alkoholu.....	41
3.9.1	Odbourávání alkoholu z krve	41
3.9.2	Negativní důsledky pití alkoholu	42
3.9.3	Alkoholem ke zdraví	42
3.10	Dílčí závěr.....	43
4	Komparace vývoje zdaňování alkoholu a cigaret v ČR	44
4.1	Způsoby výpočtu daně z alkoholu	44
4.2	Praktické výpočty daňového zatížení alkoholu	46
4.3	Výše zaplacené daně z lihu.....	48
4.3.1	Výpočty pro rok 2006 - 2015	48
4.3.2	Souhrnný graf k výpočtům podílu spotřební daně na celkové ceně výrobku z lihu.....	55
4.4	Výše zaplacené daně z piva	55
4.4.1	Výpočty pro rok 2006 - 2015	55
4.4.2	Souhrnný graf k výpočtům podílu spotřební daně na celkové ceně piva.....	61
4.5	Výše zaplacené daně z šumivého vína	62
4.5.1	Výpočty pro rok 2006 – 2015	63

4.5.2	Souhrnný graf k výpočtům podílu spotřební daně na konečné ceně šumivého vína.....	68
4.6	Srovnání daňové zátěže alkoholu s cigaretami.....	69
4.7	Dílčí závěr.....	70
5	Závěr.....	71
	Seznam použité literatury.....	73
	Seznam zkratk.....	78
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Ke spotřebním daním se váže zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, který pojednává především o daních z lihu obecně, vína a meziproductů, z piva, z minerálních olejů a tabákových výrobků. Tento zákon pak všechny uvedené složky vymezuje a blíže specifikuje. Jelikož v ekonomice a politice státu sehrávají daně významnou roli, každá vláda musí formulovat cíle své daňové politiky, které promítá do konkrétní daňové soustavy. Stát může být také členem některého z širších seskupení, například Evropské unie, potom je důležité k daným cílům připočítat ještě i cíl mezinárodního charakteru, což je harmonizace daňových soustav. Spotřební daň patří mezi daně nepřímé a je významným zdrojem státního rozpočtu. Do systému daní v České republice byla spotřební daň zavedena daňovou reformou dne 1. 1. 1993, kdy spolu s daní z přidané hodnoty nahradila daň z obratu, která se do té doby uplatňovala.

Dle daňových teorií lze zaručit lehce odhadnutelný a stabilní výnos a to tak, že se spotřební daní zatíží výrobky, které mají nízkou elasticitu nabídky a poptávky. Do takovéto skupiny komodit se ale z politických důvodů nezahrnují potraviny, nebo topná média. Spotřebními daněmi se zatěžují výrobky, u kterých lze argumentovat škodlivost životnímu prostředí anebo celkově zdraví. Na druhou stranu tato teorie je vyvracena názorem, že výnos těchto daní neplyne na odstraňování škodlivých následků, ale je běžným příjmem státního rozpočtu. Selektivní spotřební daně jsou často regresivní a domácnosti raději sníží spotřeby jiných výrobků, aby mohli zachovat konzumaci zboží, které podléhá spotřební dani. Výše spotřební daně je proměnlivá a ve vztahu k tabákovým výrobkům lze konstatovat, že má rostoucí charakter.

První teoretická část práce bude rozdělena do čtyř menších podkapitol. První bude zaměřena na definici základních pojmů jako charakteristika daně, rozdělení daní na přímé a nepřímé a také vysvětlení spotřebních daní. Druhá část bude zacílena na pojmy ohledně cigaret, co vše obsahuje cigaretový kouř a jaké jsou účinky nikotinu. Také zde bude popsána historie cigaret a celkově tabáku. V následující podkapitole bude charakterizována nejdůležitější komodita pro tuto diplomovou práci a to alkohol. Následuje informace o velikosti spotřeby alkoholu v České republice a také v rámci Evropské unie. Na konci první kapitoly bude popsán neméně důležitý ekonomický přínos, který má pro naši zemi konzumace a celkově výroba alkoholických nápojů

Následující kapitola bude zacílena na analýzu legislativního prostředí zdaňování alkoholu a cigaret v rámci České republiky. Bude zde vysvětlena správa spotřebních daní nebo třeba druhy daňových přiznání. Důležitou částí bude popis vývoje legislativy v rámci cigaret a právní úprava alkoholu a alkoholických nápojů. V této kapitole bude také uvedeno, jaké následky může nadměrné požívání těchto komodit mít na lidský organismus.

Závěrečná kapitola bude obsahovat praktické výpočty. Pro výpočty zatížení akcízy z alkoholických výrobků bude zvolena určitá smyšlená domácnost, jejíž příjmy dosahují každý měsíc průměrných doložených statistických hodnot.

Hlavním cílem předkládané diplomové práce bude poukázání na skutečnost, kolik běžný spotřebitel alkoholických výrobků odvede státu na dani z alkoholu z celkové ceny těchto výrobků. Zkoumané hodnoty vychází z historických údajů zjišťovaných v období 10 let a to od roku 2006 až po rok 2015. Všechny data budou také zpracovaná do grafů pro lepší přehlednost množství odvedené daně. Finální graf bude sestaven ze zprůměrovaných hodnot spotřeby lihu, piva a vína a také bude rozšířen o prezentaci výsledných výpočtu bakalářské práce, kterou autorka vypracovala na téma Daňové zatížení tabákových výrobků v předchozím studiu.

K vypracování této diplomové práce bylo použito mnoho knižních publikací, které se specializují na daňový systém, teorii spotřebních daní, harmonizaci a správu daní. Mimo jiné také odborné časopisy nebo oficiální stránky Celní správy ČR. Práce je vypracována na základě použití metody komparace, analýzy získaných statistických informací, syntézy poznatků, abstrakce a dedukce.

Cílem prezentované práce naopak nebude analýza zdanění alkoholu v rámci několika států nebo komparace těchto informací. Diplomová práce vychází z legislativy účinné k 31. 12. 2016.

2 Teoretické vymezení základních pojmů

Vývoj daní lze spojovat se vznikem organizovaných států. Prvotní nepravidelné, nahodilé a mnohdy dobrovolné a naturální odvody daňového charakteru se změnily v povinné, pravidelné daně ve formě peněžního plnění.

Konzumace a rozšíření alkoholu je bráno jako společensky běžný jev a tato problematika je proto neprávem podceňována. Důvodem je pravděpodobně skutečnost, že alkohol účinkuje jen krátkodobě a nadměrná konzumace je na těle člověka patrná až po delší době pravidelné konzumace. V následující kapitole a podkapitolách jsou popsány jevy a fakta, které s alkoholem úzce souvisí. Je zde nastíněna stručně historie alkoholu a vysvětleno, co vlastně etanol je. Dále jsou níže rozebrány pojmy jako alkoholismus, stádia opilosti anebo způsoby, jak se takto nemocný člověk může léčit. Následují informace o spotřebě v České republice podle různých faktorů a vysvětlení ekonomického přínosu alkoholu.

2.1 Základní pojmy

V této části budou vymezeny ústřední pojmy související s daněmi a základními daňovými termíny, alkoholem a také informace související s cigaretami.

2.1.1 Definice daně

Daň je právními normami vymezené právo státu na určité plnění osobou – plátcem daně. Toto stanovené právo na plnění vůči konkrétní osobě je uplatňováno státním orgánem, který je k tomu oprávněn. Daň je právním předpisem uložený závazek plnění ve prospěch státu. Daně jsou neúčelové, jednostranné, neekvivalentní zákonem určené platby bez nároku plátce na plnění ze strany státu. Daně se platí pravidelně dle stanovených intervalů či dle předem stanovených skutečností. Existuje také lidové označení pro daně – berně. Jde o případnější pojem, jelikož daně nikdo nedává, ale spíše vybírá a bere. Kdysi se jednalo o platy panovníků a to zemská berně z půdy, řemesel, pronájmu anebo z plochy města. Daněmi se odnímají příjmy soukromého sektoru, a tyto výnosy se později stávají příjmem veřejných rozpočtů. Na rozdíl od půjček nemusí vláda tyto odejmuté prostředky splácet. Peněžním ekvivalentem za služby poskytované veřejným sektorem je poplatek. Poplatek se značí nepravidelností,

účelovostí a také se jedná o dobrovolný akt. Ve formě obdržení protihodnoty ve formě veřejné služby je nenávratný. Naproti tomu půjčka je nepravidelná, nepovinná a návratná forma úvěrového příjmu státního sektoru.

Teoretické ohraničení daní je více méně v literatuře shodné, v zákonodárství České republiky všeobecná definice daní chybí. Daň jako taková je vymezena pouze v daňovém řádu a to jen pro účely tohoto legislativního předpisu. Podrobněji se problematikou daní autorka zabývá ve své bakalářské práci.¹

2.1.2 Ekonomika a daně

Ať už bude existovat jakýkoli stát, bude ke svému fungování potřebovat určité finanční prostředky. Úloha daní tedy spočívá v zajištění příjmů do veřejných sektorů a k tomu k provádění fiskální politiky. Fiskální politika je širší pojem, který v sobě zahrnuje rozpočtové cíle a sleduje také dosažení potřebných hodnot makroekonomických agregátů. Rozpočtová politika je charakterizována jako soubor nástrojů, pomocí kterých se zabezpečuje finanční stránka hospodaření podniku. Jde o užší pojem zaměřující se převážně na analýzu bilancí veřejných rozpočtů a hlavně státního rozpočtu. Obě tyto politiky působí bezprostředně na veřejné finance. Ty vznikly v průběhu času vlivem nemožností určit u některých aktivit hranici mezi kolektivní a individuální činností, tedy vlastnictvím.²

2.1.3 Daně přímé a nepřímé

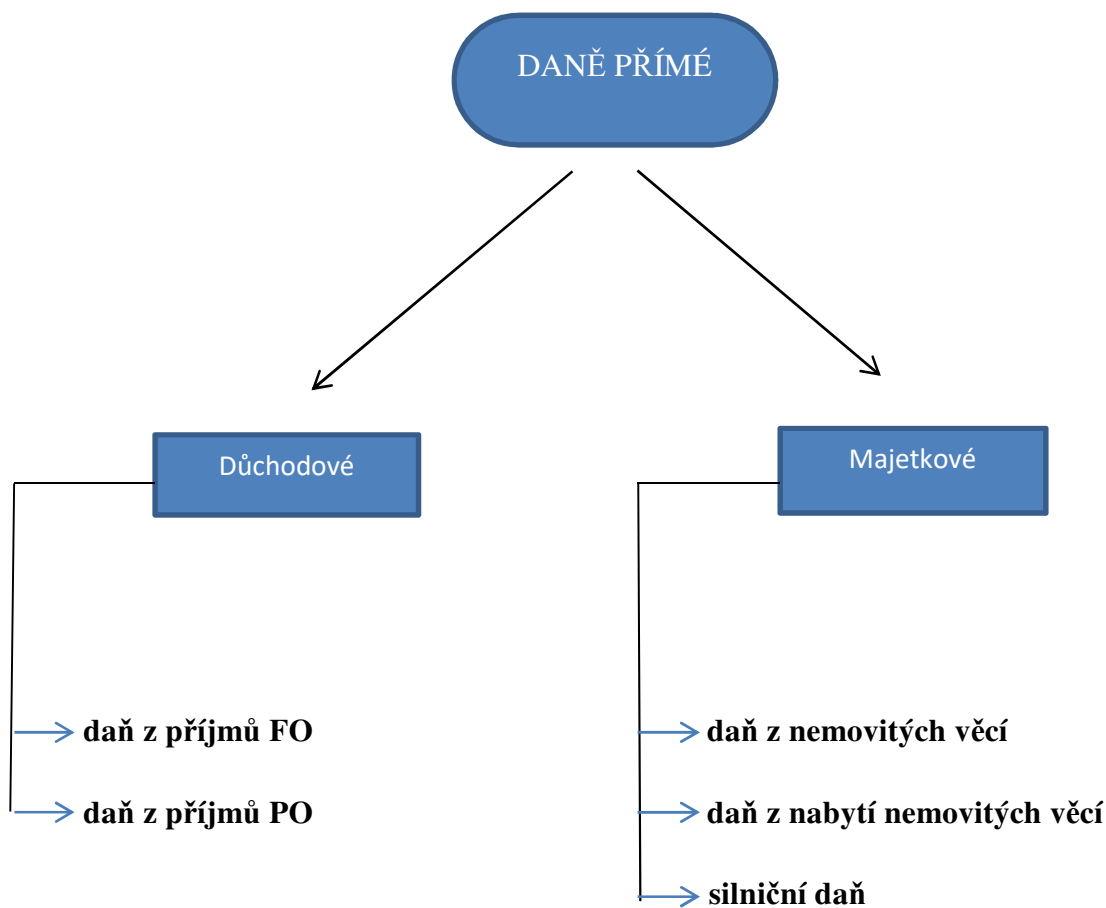
Přímé daně jsou charakteristické tím, že poplatník daní platí za vlastní účet a sám. Mezi další znaky přímých daní patří skutečnost, že jsou spojené s existencí důchodu ve smyslu majetku či příjmu. Daňová soustava v ČR je uvedena níže.

Přímé daně

U těchto daní lze přesně určit osobu (daňový subjekt), která bude platit. Tento plátce je zároveň poplatníkem. Daň bývá většinou odváděná z jeho majetku nebo příjmů. Rozdělení daní ilustruje obrázek č. 2.1.

¹ Zevrubněji DUDKOVÁ, S. (2014).

² Dle JURČÍK (2015).

Obrázek 2.1 – Systém přímých daní.

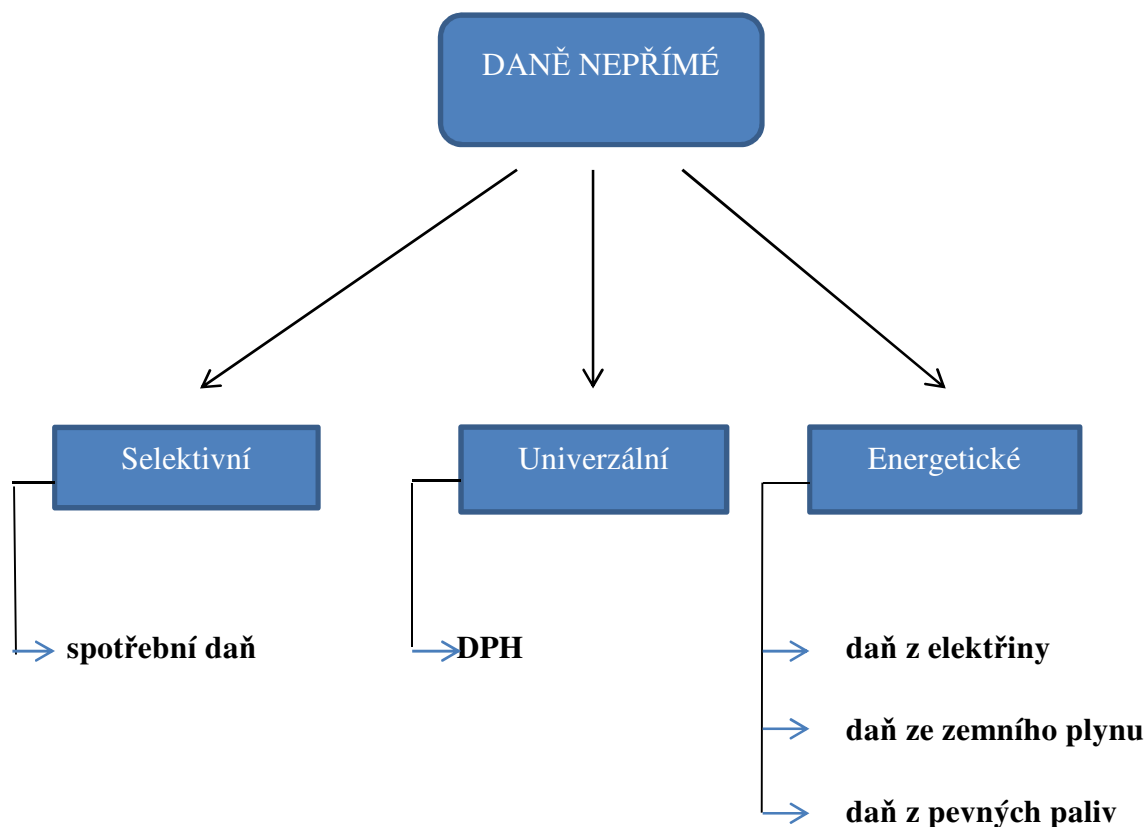
Zdroj: Vlastní zpracování ZSpD.

Mezi přímé daně patřila do roku 2013 také daň dědická a darovací. Od 1. ledna 2014 byly tyto daně jako samostatné zrušeny. Příjmy z dědictví jsou osvobozeny od daně a dary (bezúplatná plnění) jsou nyní předmětem daně z příjmů. U FO ještě záleží, od koho dar přijala a jak velký tento dar je, v některých případech totiž může být od příjmů osvobozena.

Nepřímé daně

U těchto daní není možné dopředu jednoznačně určit osobu, tedy daňového poplatníka, která bude v konečné fázi daň platit. Definovaná může být pouze osoba, která konkrétní nepřímou daň odvádí státu, což je plátcе daně. Tato daň je zahrnuta jako přírůžka v ceně výrobku nebo služby nakupované zákazníkem. Spotřebitel vlastně platí daň ze spotřeby, ale státu tuto daň odvádí (platí) příslušný obchodník. Rozdělení nepřímých daní ilustruje obr. č. 2.2.

Představují relativně dobře předvídatelný a stabilní zdroj příjmů. Tyto daně jsou nenápadné, tzn. skryté v ceně služeb a zboží. Zvyšování tohoto typu daní lze obvykle snáze prosadit než u daní přímých, jsou potencionálně neutrální, jelikož každý občan platí stejnou výši daně bez rozdílů. Vedou k jednorázovému zvýšení cen a krátkodobě i k vyšší inflaci. Pokud však země zvládne základní principy účetnictví, bude potom vybírání nepřímých daní jednodušší než u daní přímých.³

Obrázek 2.2- Systém nepřímých daní.

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZSpD.

2.1.4 Spotřební daně

Spotřební daň patří mezi daně nepřímé, které stát zavádí za účelem regulace ceny určitých komodit na trhu. Důvodem může být zvýšení příjmů státního rozpočtu, nebo snížení prodávaného množství zboží, jehož spotřeba je považována za nežádoucí pro společnost nebo pro jednotlivce. V daňových systémech je skupina výrobků podléhající všeobecné spotřební

³ Zevrubněji ŠIROKÝ (2015).

dani, ale navíc je podrobena další selektivní dani. Tyto výrobky mají výrazně vyšší daňové zatížení. Částka připadající příslušnému akcízu vstupuje do základu pro výpočet všeobecné spotřební daně, tím se zvyšuje ekonomický dopad spotřebních daní. Plátcí daně jsou výrobci a provozovatelé daňových skladů, přičemž poplatníky jsou pak kupující výrobků, jelikož daň je obsažena v ceně výrobků. Od roku 2006 vykonává správu spotřebních daní Celní úřad.

Předmětem spotřební daně jsou tzv. vybrané výrobky, kterými jsou daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků.

Nejvíce stát vybere na spotřební dani z minerálních olejů, kam patří nafta, benzín a LPG. Sazby spotřebních daní stanovuje zákon o spotřebních daních. Pohonné hmoty se musí řídit minimálními sazbami daně, jak je nařizuje Evropská unie.

2.2 Cigarety a tabák

V této části jsou informace o tabáku z historického hlediska, kdy již dávno před naším letopočtem tabák lidé využívali. Dále je zde vysvětleno proč lidé mají potřebu kouřit a jaké následky toto chování má a další statistické informace.

2.2.1 Prvotní zmínky o tabáku

Počáteční zmínky o kouření tabáku, můžeme vysledovat až k civilizaci Mayů v Mexiku, okolo roku 500 před naším letopočtem. Už původní obyvatelé Ameriky tabák kouřili, žvýkali, šňupali nebo pojídali tabákové listy. Již tehdy existovali předchůdci dnešních doutníků a to v podobě tabáku zabaleného do tabákových listů. V té době ovládali mezinárodní obchod Portugalci a jako první kultivovali tabák mimo Ameriku. Právě oni nesou největší zásluhu na tom, že se tabák rozšířil do celého světa. Začátkem 16. století se tabák v Evropě vyskytoval už hojněji. Nejprve se kouření využívalo především pro výzkumné lékařské účely. Jeho pomocí se zkoušela například léčit bolest zubů, migréna, rakovina, či dokonce mor. V některých komunitách bylo ovšem kouření tabáku striktně zakazováno. Například v Turecku bylo kdysi kouření dýmky trestáno propíchnutím viníková nosu použitou dýmku. Jinde zase papež Urban VIII. vydal vyhlášku, která kritizovala kouření v jakékoli formě. Kuřáci byli

automaticky vyloučeni z církve. Nakonec se ale kouření stalo spíše rituálem, kterým je v mnoha případech i dodnes.⁴

Obrázek č. 2.3 – Látky vyskytující se v cigaretě.

Zdroj: www.kurakova-pllice.cz.

2.2.2 Obsah cigaretového kouře

Cigaretový kouř obsahuje tyto látky:

- látky dráždící oči a dýchací systém,
- toxické látky (jedy),
- karcinogeny (rakovinotvorné látky),
- mutageny (složky ovlivňující genetickou informaci v DNA chromozomů),
- reproduktivně-toxické (látky znemožňující početí dítěte).

V tabákovém kouři bylo odhaleno více než 60 druhů látek s karcinogenními účinky. Samotný kouř z cigaret patří do skupiny I. A třídy karcinogenů, to znamená do třídy nevyšší nebezpečnosti. Hodně významnou složkou cigarety je nikotin, kterého je v jednom kusu 1 až

⁴ Dle GILMAN (2006).

4 mg. Po pár vteřinách vdechnutí kouře do plic, se dostane do mozku krevním řečištěm. Tato látka je vysoce návyková a psychoaktivní. Udržuje se zejména ve vlasech, kde se dá prokázat i po delší době. Byl nalezen například i u malých dětí, které přebývají v kuřáckých rodinách.

2.2.3 Účinky nikotinu

Nikotin má mnoho negativních dopadů na lidské tělo, mezi které patří třeba:

- zvýšený krevní tlak,
- zvyšování produkce slin,
- stoupání produkce potu,
- zvýšená aktivita trávicího traktu,
- zrychluje činnost srdce,
- stahuje cévy,
- může vyvolat stažení zornic a další.

Další a z pohledu rizika ohrožení zdraví člověka nejvýznamnější skupinu škodlivin představují nitrosaminy. Jelikož jejich účinky jsou už dlouho známy, státní orgány přesně hlídají a kontrolují jejich obsah v potravinách.

Tímto tématem a celkově problematikou cigaret a jejich zdaňováním se autorka podrobněji zabývá ve své bakalářské práci.⁵

2.3 Alkohol

Pojem alkohol pochází z „al-kal“, což se v arabštině dá přeložit jako nejjemnější z jemného. Tato látka je ve většině zemí velmi dobře přístupná a proto se také řadí v žebříčku nejvíce konzumovaných psychoaktivních látek v lidské společnosti na přední příčky. Hlavní psychoaktivní látkou, která je obsažena v alkoholických nápojích, je etanol. Tato látka v kombinaci s dalšími přísadami odstraňuje zábrany, lidé jsou tak uvolněnější a je pro ně najednou vše jednodušší, nebo naopak. Umí v člověku v jednu chvíli vyvolat nevídané pocity

⁵ Zevrubněji DUDKOVÁ, S. (2014).

šťěstí a v minutě druhé zase návaly zuřivosti, nebo agresivity.⁶ Alkohol je celkově ve světě nejrozšířenější droga a ve svém působení na lidský organizmus je nejvíce prozkoumán, avšak nadále jsou jeho účinky podceňovány. Tato substance je známá z doby prehistorické, kdy se začaly pěstovat první druhy rostlin, cíleně k produkci alkoholu.⁷

2.3.1 Stručné nastolení historie alkoholu

Historie alkoholu se zřejmě začala psát ještě dříve, než se náš předchůdce stal člověkem. Ke kvasnému procesu, při kterém vzniká etanol, totiž dochází v přírodě a to samovolně. Z tohoto důvodu se již před opravdu mnoha lety mohli už i tvorové, kteří předcházeli člověku, z účinků spojenými s alkoholem potěšit. Například naši příbuzní lidoopi velmi rádi konzumovali tropické ovoce, které je nakvašené. Takto nakvašené ovoce totiž údajně obsahuje až 5 % alkoholu.

Samotný alkohol a jeho účinky již tedy znali i lidé v dávném středověku. V Mezopotámii a Egyptě je o něm zmínka již na konci 4. tis. př. n. l., kdy to byl nápoj vyvolených a mezi prostý lid se dostal až pomocí Řeků. Ti zakládali vinice téměř na území celé své říše a učinili mnoho pro jeho pěstování. Základní proces destilace byl však odhalen v 10. století Arabskými alchymisty. Z těchto dob pochází první silnější vína a tvrdý alkohol neboli destiláty.

V dnešní době je alkoholismus ve vysokém rozsahu tolerován a je akceptován jako nedílná součást společnosti. Ne vždy však bylo užívání alkoholu ve vysoké míře přijatelné.⁸ Například Budhismus, stejně jako Islám, pití alkoholu nepřipouští. V letech 1220 př. n. l. byl v Číně platný zákon, který přikázal smrt každému, kdo byl přistižen opilý. V Indii zase například opilci při přistižení v opilosti museli pít vařící víno, vodu, vroucí mléko nebo kraví moč až k smrti. Za to Indické ženě, která byla přistižena opilá, vypálili do kůže ohnivým železem tvar nádoby, ze které byl alkohol konzumován. V jiných kulturách se zase papežové snažili zabránit pití alkoholu vylitím sudů s alkoholem do řek. Krutá je také skutečnost, že každý Říman měl právo zabít svou ženu, pokud byla opilá. Odstrašujícím případem měli být otroci, kteří byli záměrně opjjeni, aby lidé viděli, co může alkohol způsobit.

⁶ Podle www.cs.wikipedia.org/wiki/Alkoholickynapoj/.cz.

⁷ Dle GEOHLERT (2001).

⁸ Podle FISCHER (2009).

2.3.2 Alkoholismus

Jestli-že je lidský organismus chorobně závislý na přijímání alkoholu, jedná se potom o alkoholismus. V této chvíli vznikají poruchy duševního nebo tělesného zdraví, zhoršují se rodinné a přátelské vztahy a můžou nastat i poruchy osobnosti.⁹ Alkoholismus neboli závislost na alkoholu je onemocněním chronického původu. Takto nemocná osoba je postižena jak po stránce psychické, tak i sociální či fyzické. Co se týče účinku alkoholu na lidskou mysl, nejlépe jej lze popsat tak, že pokřivuje úsudek člověka a snižuje schopnost myslet. Podle Národního ústavu zneužívání alkoholu a alkoholismu (National Institute of Alcohol Abuse and alcoholism) si lze závislost na alkoholu vypracovat poměrně rychle. Proto je to nejběžněji vyskytující se typ závislosti.

Tato postupně se vyvíjející nemoc v lékařském slova smyslu nemůže být nikdy vyléčena a vyžaduje správné řízení a léčbu. Nelze ji vyléčit, ale lze ji natrvalo zastavit nepřetržitou abstinencí.¹⁰ Osoba, která alkoholismu podlehla, má abstinenci příznaky, jelikož je psychicky a fyzicky závislá. Mezi příznaky se řadí v první řadě silná chuť na drogu, navyšování dávek, zhoršená sebekontrola vůči droze a v neposlední řadě také vyzdvihování drog nad jiné zájmy a pokračování v konzumaci i přes vědomí škodlivosti a následků. Proto převážná většina alkoholiků konzumuje alkohol ve zvýšeném množství i přes to, že to má destruktivní dopad na vztahy v rodině a celkově na organismus člověka.

Etanol působí v těle trvalé změny v metabolismu buněk, které jsou vyvolány opakujícím se přísunem chemických účinků drog. Vůle člověka, je v tomto pochodu na dlouhou trať, vysoce důležitá, ale bohužel u nemocných bývá změnami v buňkách oslabena.¹¹

2.4 Spotřeba alkoholu v ČR

Spotřeba alkoholu je ovlivněna mnoha faktory. Dle statistik tuto skutečnost ovlivňuje například vzdělání konkrétního člověka, jeho postavení ve společnosti a také volný čas. Důležité je také zajištění po stránce finanční či rodinný stav.

⁹ Dle HARTL, P., HARTLOVÁ, H. (2000).

¹⁰ KALINA, (2003).

¹¹ Dle MUSIL, J. a kol. (2006).

2.4.1 Spotřeba alkoholu dle různých faktorů

Problém alkoholu a s tím spojeným zdravím populace je v České republice aktuální vzhledem k celkem vysoké průměrné spotřebě alkoholu na jednoho obyvatele. Dle studie GENACIS bylo v ČR náhodně vybráno 2551 dospělých lidí ve věku 18 – 64 let. Tito lidé byli dotazováni na mnoho otázek ohledně kvantity a frekvence konzumu alkoholických nápojů, na jejichž základě potom byly vyhodnocovány výsledky. U mužů byla spotřeba značně vyšší (16,6 gramů) než u žen (7,2 gramů), což se zprůměrovalo na částku 16,6 gramů alkoholu na osobu a den. Podstatně se liší spotřeba alkoholu také podle věkových skupin. Viz tabulka č. 2.4. Největší je u mužů ve středním věku, tj. mezi 35. a 44. rokem života, naopak ve věkové skupině 18 – 24 let je spotřeba nejnižší. U žen už rozdíly ve spotřebě v závislosti na věku nejsou tak markantní. Ale i mezi ženami je konzumace alkoholu nejpopulárnější ve věku 35 až 44 let. Nejnižší pak po dosažení 54 let.

Proč je konzumace alkoholu ve středním věku nejvydatnější může mít souvislost s tím, že v té době dosahuje člověk své největší fyzické síly a je už většinou zajištěn i po stránce ekonomické. Nemá přílišné starosti se svými dětmi, jelikož už jsou velké a většina jich má vlastní rodiny. V nižším věku může být limitujícím faktorem, proč lidé nepijí například povinnost studia, respektive příprava na budoucí povolání, nebo také péče o děti. V dnešní uspěchané době je totiž stále běžnější potkávat velmi mladé maminky. A za odůvodnění, proč lidé omezují pití po dosažení staršího věku, můžeme považovat zdravotní komplikace a s tím přibývajícím zdravotním omezením.

	Věkové kategorie				
	18 – 24 let	25- 34 let	35 – 44 let	45 – 54 let	55 – 64 let
Muži (g)	20,7	23,0	35,2	27,1	24,8
Ženy (g)	7,8	7,2	8,9	7,1	5,0

Tabulka č. 2.4 - Průměrná spotřeba alkoholu na den v gramech dle věkových skupina pohlaví.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Sovinová, Kouření cigaret a pití alkoholu v České republice str. 37.

Dále se může spotřeba dělit dle výše dosaženého vzdělání. Viz tabulka č. 2.5. Je dokázáno, že lidé s vyšším vzděláním pijí alkohol v menší míře než lidé, kteří už tak vzdělání nejsou. Opět je tento vztah nejvíce zřetelný u mužů. Jedinci, kteří dosáhli pouze základního vzdělání, nebo jsou jen vyučení, konzumují denně v průměru o 10 gramů alkoholu více než lidé vysokoškolsky vzdělaní. Může se zdát, že jedna nebo dvě skleničky na víc nejsou tak podstatné, nýbrž v součtu celkového počtu za rok jde o spotřebu vyšší o 4,6 litrů.

	Výše vzdělání		
	ZŠ +vyučení	SŠ s maturitou	VŠ
Muži (g)	29,5	23,5	19,5
Ženy (g)	8,1	6,1	6,5

Tabulka č. 2.5 – Průměrná spotřeba alkoholu v gramech dle dosažené výše vzdělání.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Sovinová, Kouření cigaret a pití alkoholu v České republice str. 38.

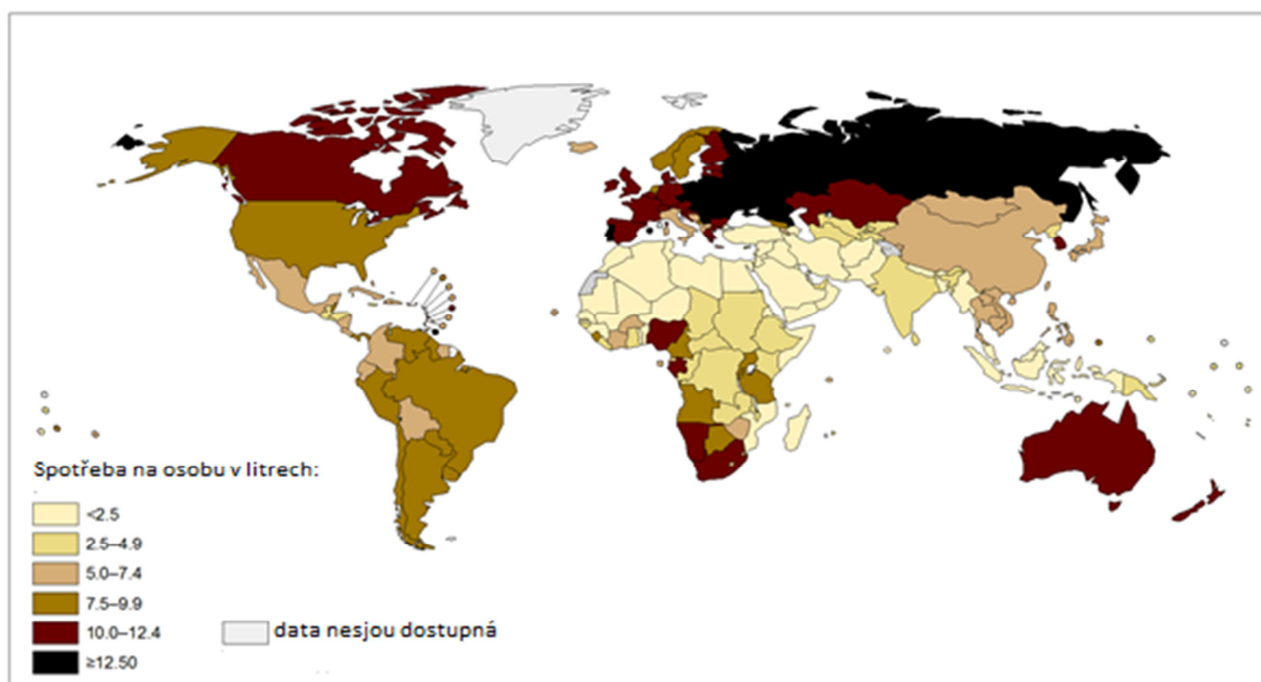
Pro zdravotně rizikovou spotřebu byla stanovena hranice 40 g, resp. 20 g průměrné spotřeby na den. Zde je dokázáno, že ve skupině žen je existence rizikového pití znovu nižší, než u mužů. Mužské pohlaví tedy konzumuje alkoholické nápoje častěji a ve větší míře než ženské. U mužů ve věkové skupině mezi 35 rokem a 45 rokem pije téměř jedna třetina větší dávku alkoholu, než je rizikový limit, což zobrazuje tabulka č 2.6 uvedena níže. Viditelně nižší je potom výskyt v sektoru lidí, kteří dosáhnou zralejšího věku a to 55 až 64 let.

2.4.2 Češi jsou druzí na světě ve spotřebě alkoholu

Podle statistik ze zpráv Světové zdravotnické organizace (WHO) vypije každý dospělý občan Česka 175,2 litrů alkoholu za rok. Toto číslo řadí Českou republiku na druhé místo v celkovém světovém žebříčku. Přitom alkohol zabíjí na celém světě ročně milióny lidí. V roce 2012 to bylo například okolo 3,3 miliónu lidí. Nezanedbatelné množství umře na rakovinu a další nemoci, nejčastěji je to však dopravní nehoda, způsobená právě požitím alkoholu. Většina alkoholu, který Češi ročně zkonsumují, pochází z piva. Průměrný obyvatel

vypil 148,6 litrů piva, 19,8 litru vína a 6,7 litru tvrdého alkoholu. Průběžně se tato spotřeba zvyšuje každým rokem, až na výjimky, kterou je třeba prohibice. Z celkového objemu spotřeby alkoholu připadá na pivo 85 % na víno 11 % a na lihoviny zbydou procenta 4.

Nejvíce alkoholických nápojů se obecně vypije v průmyslově vyspělých zemích severní polokoule. Dále potom v Argentině, Austrálii a na Novém Zélandu. Naopak nejmenší je spotřeba v islámských zemích, kde je konzumace alkoholu přísně zakázána. Týká se to zemí severní Afriky, Blízkého východu a jihovýchodní Asie. Tuto skutečnost zobrazuje obrázek č. 2.6 zobrazený níže.

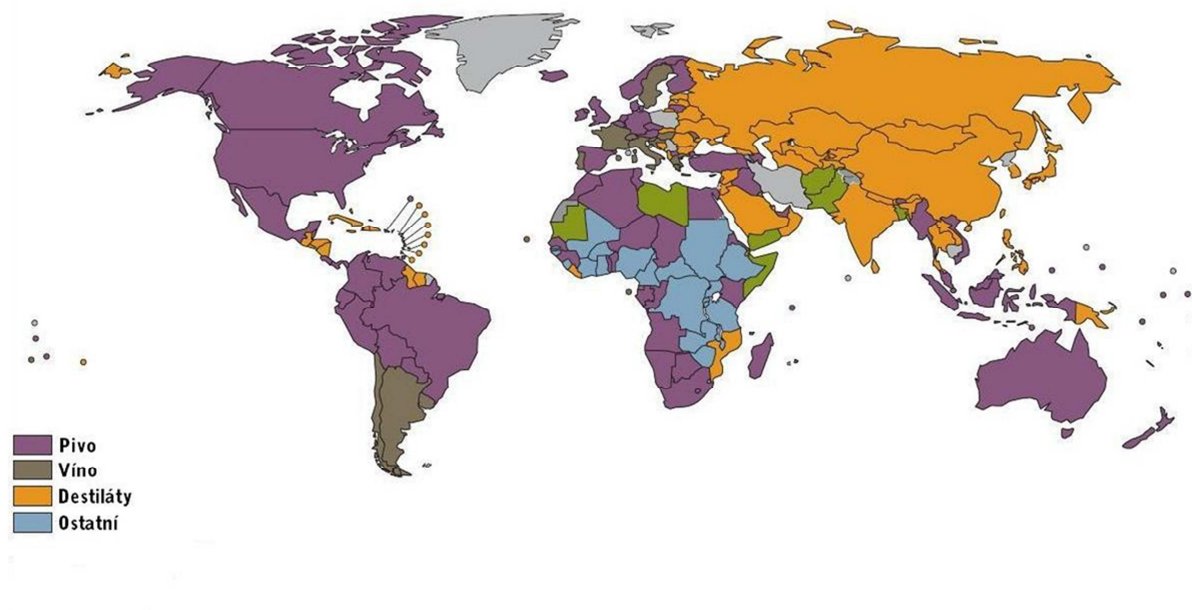

Obrázek č. 2.6 - Celková spotřeba čistého alkoholu dospělých (15+) na osobu v litrech za rok 2012.

Zdroj: Vlastní zpracování podle údajů Světové zdravotnické organizace WHO.

Nejméně polovina mužů a dvě třetiny žen na naší planetě alkohol nekonzumuje. Vyplývá to z údajů za rok 2005. Čerstvější údaje nemá WHO k dispozici. V rozvinutých zemích je podíl abstinentů na počtu obyvatel nízký, v jihovýchodní Asii a severní Africe je vyšší. Ti, co pijí v zemích s vysokým podílem abstinence, pijí dle statistik o to více. Následuje obrázek č. 2.7 ukazující nejčastěji konzumované alkoholické nápoje. Lze vidět, že nejoblíbenější je pivo a potom také destiláty.

Nejčastěji konzumované alkoholické nápoje

Obrázek č. 2.7 - Nejčastěji konzumované alkoholické nápoje ve světě.

Zdroj: Vlastní zpracování dle WHO.

2.4.3 Ekonomický přínos

Jestliže by všichni z nějakého důvodu přestali pít alkoholické nápoje, zhroutila by se pravděpodobně ekonomika. Jen v České republice by výpadek činil dle odhadů 100 až 200 mld. korun. Další devastující škody by způsobil enormní nárůst nezaměstnanosti, zvýšená nemocnost, nedostatek obvyklé a navyklé relaxace, či zhoršení psychického stavu velké části pracovních sil.

Většina lidí si ani neuvědomuje, jak důležitá je v naší oblasti výroba, distribuce a vůbec konzumace alkoholických nápojů nevyjímaje aktivit, které s těmito produkty souvisí. Toto vše souvisí blízce se způsobem života i ekonomickým systémem. Už jen lihovary, vinařské závody nebo pivnice tvoří pouze základ celého subsystému. Co teprve produkty, nástroje, přístroje a velké množství různých pomůcek, které jsou k výrobě potřeba.

Chce-li někdo vařit pivo, nestačí, aby měl jen kvalifikované zaměstnance. Potřebuje také technologii výroby, slad, chmel, sudy, láhve, etikety, důležitou složkou je také energie potřebná ke všem jmenovaným složkám nebo automobily sloužící k dopravě produktů. Tato produkce musí být také nejlépe celá prodána a zkonsumována.

Pokud si představíme, že by alkohol ze světa úplně zmizel, neslo by to sebou i další zmizení. Nezanimly by jen pivnice, vinárny, palírny, ale také instituce provozující bary, restaurace a hospody. O práci by přišlo statisíce zaměstnanců a živnostníků. Což by přineslo výpadek spotřebních daní, DPH a daní z příjmů. Dále by problémy vedly až k propadu daní z pronájmu nebytových prostor. Zvýšit by se taky musely sociální dávky a podpory v nezaměstnanosti. Výrazně by klesl odbyt energie, ladem by zůstaly milióny metrů čtverečných výrobních ploch, tisíce hektarů půdy a nebytových prostor. Do skupin nezaměstnaných by patřili nejen zaměstnanci pivovarů, vinic, lihovarů ale také majitelé a podnikatelé v této oblasti. Dalšími kdo by se zde řadili, by byli lidé vyrábějící stroje a techniku potřebnou k výrobě alkoholických nápojů, tisíce soukromých vinařů, ovocnáři a markantní množství zemědělců.

Většina lidí si neuvědomuje, jak výroba a distribuce alkoholu úzce souvisí s ekonomickým procesem. Strašně velká spousta profesí od úplných počátků získávání surovin, jejich zpracování až po jejich konečný prodej s ekonomikou souvisí. Patří zde například:

- výrobci prvotních surovin, technologií,
- zaměstnavatelé lihovarů, pivovarů, vinaři a jejich další zaměstnanci,
- dopravci,
- zaměstnanci hospod, barů a restaurací,
- stavaři (jde o stavby, ve kterých jsou prostory související s výrobou umístěny),
- výrobci láhví, přepravek, sudů, sklenic a nábytku,
- lidé tisknouce etikety, nápojové lístky, letáky,
- pracovníci reklamních agentur,
- manažeři ve vztazných firmách,
- spisovatelé píšící o dané problematice, nakladatelé tyto knihy vydávající,
- výrobci a distributoři energií,
- pracovníci zajišťující výběr daní (DPH, spotřební daň, daň z příjmu),
- pracovníci působící v zahraničním obchodě a mnoho dalších profesí.

Díky pití alkoholu se lépe získávají a udržují společenské kontakty s lidmi v práci i s lidmi v soukromém životě. Prostřednictvím těchto kontaktů a zlepšené komunikaci pak získávají větší ocenění, důvěru či funkce ve firmě. V USA bylo dle výzkumu zjištěno, že lidé, kteří pijí, vydělávají o 14 % více, než jiní.

2.5 Dílčí závěr

Existence daní jako povinného zákonem stanoveného odvodu je opodstatněná potřebou státní autority v ekonomice a jejím zajišťováním potřeb školství, obrany, sociálních potřeb a zdravotnictví. Daně slouží k naplánování příjmové struktury veřejných rozpočtů.

Alkohol, psychoaktivní látky a závislost jsou spolu velmi úzce spjaty. Psychoaktivní látky jsou staré jako lidstvo samo, lidé chtějí prožít něco nového a uvolnit se. Lidstvo a alkoholické nápoje nelze nikdy úplně oddělit, jak již potvrzuje historie. Je ale možné tuto spotřebu omezit a snížit ji na určité množství.

V této části diplomové práce byly charakterizovány dvě komodity, jejichž zdaňování je ústředním tématem práce. Na výsledky této části navazují praktičtěji zaměřené kapitoly práce.

3 Legislativní prostředí zdaňování alkoholu a cigaret v ČR

Poměrná část daňové soustavy členských států Evropské unie je tvořena spotřebními daněmi. Do této skupiny daní patří akcízy neboli selektivní spotřební daně a také daň z přidané hodnoty. Zatímco DPH je uvalováno na všechny druhy komodit, akcízy zatěžují jen určité. Mezi důvody zavedení selektivních daní patří například získání finančních prostředků pro státní pokladnu, dále také snaha státu omezit spotřebu alkoholu nebo cigaret.¹²

3.1 Správa spotřební daně

Od nabytí účinnosti ZSpD přebírají správu spotřební daně celní orgány. Správu daní vykonávají celní ředitelství a celní úřady příslušné podle sídla nebo místa pobytu plátce daně, jestliže ZSpD nestanoví jinak. Při správě daně jednají správci daně v daňových řízeních o daních v souladu s obecně uznávanými předpisy a především v souladu se zákonem. Prioritní je chránit především zájmy státu a dbát na zachování práv a právem chráněných zájmů daňových subjektů, popřípadě ostatních osob účastnících se daňového řízení.

Pracovníci celních ředitelství a úřadů jsou oprávněni kontrolovat plnění podmínek daných rozhodnutími:

- opakovaného přijímání vybraných výrobků oprávněnými příjemci,
- pro provozování daňových skladů,
- zvláštních povolení na přijímání vybraných výrobků osvobozených od daně,
- pro daňové zástupce pro zasílání vybraných výrobků.

Aby byla tato kontrola správně provedena, měl by správce daně využít institut místního šetření a měl by se sepsat také protokol o ústním jednání.

¹² Dle SNOPKOVÁ, P. (2015).

3.2 Registrace plátce

ZSpD ukládá povinnost přesně definovaným osobám povinnost zaregistrovat se jako plátcí spotřební daně. Takto vymezené osoby se registrují u svého celního úřadu příslušného podle sídla nebo místa pobytu.

3.2.1 Trvalý pobyt

Místem trvalého pobytu se dle ustanovení zákona o evidenci obyvatel a rodných číslech rozumí adresa pobytu občana v ČR, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodiče, rodinu, byt či zaměstnání. Platí však, že občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu. Tento objekt je dle zvláštních právních předpisů označen číslem popisným nebo evidenčním, popř. orientačním číslem a je určen pro bydlení, ubytování či individuální rekreaci.

3.2.2 Přejídný pobyt

Cizinec pobývá na území přechodně:

- po překročení státních hranic České republiky a po ukončení hraniční kontroly, nebyl-li mu v rámci hraniční kontroly odepřen vstup na území,
- po překročení státních hranic, není-li hraniční kontrola prováděna, nebo
- ode dne narození na území, za podmínek stanovených zákonem.

Přejídný pobyt začíná hodinou a dnem, kdy osoba překročila státní hranice České republiky, je-li hraniční kontrola prováděna mimo území, nebo dnem a hodinou ukončení hraniční kontroly, je-li prováděna na státních hranicích České republiky, nebo po překročení těchto hranic.

3.3 Zdaňovací období

Zdaňovacím obdobím pro vybrané výrobky je zpravidla kalendářní měsíc. To neplatí pro dovážené vybrané výrobky. Když se jedná o insolvenční řízení, končí probíhající zdaňovací

období posledním dnem, který předchází dni účinnosti rozhodnutí o úpadku. Další zdaňovací období plátce začíná dnem kalendářního měsíce, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí insolvenčním soudem. Pro další období insolvenčního řízení je zdaňovacím obdobím plátce také kalendářní měsíc.

3.4 Daňové přiznání

Každý, komu vzniká povinnost plátce daně, nebo je k tomu správcem daně vyzván má povinnost podat daňové přiznání nebo hlášení. Daňové přiznání lze podat jen na tiskopise vydaném ministerstvem nebo na počítačových sestavách. Tyto sestavy mají obsah, údaje i uspořádání údajů zcela totožné s tiskopisem vydaným ministerstvem. Součástí hlášení a daňového přiznání jsou i přílohy vyznačené v tiskopise. Jedná-li se o dovoz, plní funkci daňového přiznání písemný návrh na celní řízení nebo podobný doklad potvrzující propuštění zboží.

3.4.1 Řádné daňové přiznání

Daňové přiznání se předkládá celnímu úřadu do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit. Podat daňové přiznání mohou i plátcí, kteří uplatňují nárok na vrácení spotřební daně. Daňové přiznání se podává i v období konkurzu. Pokud osoba vyrábí vybrané výrobky v daňovém skladu, tedy v režimu podmíněného osvobození od daně, nemusí podávat daňové přiznání, jen pokud takto vyrobený vybraný výrobek nebude uvolněn do volného daňového oběhu. Jestli-že naopak nevznikne v daném kalendářním měsíci daňová povinnost (nebude dovezen, nebo vyroben žádný výrobek) pak se musí tato skutečnost oznámit správci daně.

Daňové přiznání se podává za každou daň samostatně. Osoba, která vyrábí pivo i víno zároveň, je povinna podávat dvě daňová přiznání.

3.4.2 Opravné daňové přiznání

V případě opravného daňového přiznání může subjekt toto přiznání podat po odevzdání řádného daňového přiznání a zároveň před uplynutím zákonné lhůty pro podání řádného

daňového přiznání. Následně se pro vyměřovací řízení použije toto přiznání a k předchozímu se nepřihlíží. Opravným daňovým přiznáním může poplatník před uplynutím řádné lhůty nahradit předchozí chybné daňové přiznání, které finanční úřad nepoužije. Po zmeškání lhůty je nutno chyby opravit dodatečným daňovým přiznáním.

3.4.3 Dodatečné daňové přiznání

Jedná se o přiznání podané po uplynutí zákonné lhůty (základní nebo prodloužené) stanovené pro podání řádného přiznání. Nejčastěji se sestavuje dodatečné daňové přiznání k dani z příjmů např. z důvodu zjištění poplatníka:

- omylem zahrnul do daňových příjmů nebo výdajů nějakou položku dvakrát,
- zapomněl zahrnout do daňových příjmů nebo výdajů nějakou fakturu,
- špatně spočítal daňové odpisy za dané zdaňovací období,
- uplatnil daňové výhody, na které neměl nárok atd.

3.5 Daňové sklady

Místo, kde jsou vybrané výrobky skladovány směrnice Rady 92/12/EHS pojmenovává jako sklady s daňovým dozorem, ZSpD používá pojem daňový sklad a to zákon 237/2003 Sb. o spotřebních daních.¹³

3.5.1 Vymezení pojmu

Daňovým skladem se rozumí místo na daňovém území České republiky, které je prostorově ohraničeno. Na tomto místě provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených zákonem vyrábí, skladuje, zpracovává, odesílá nebo přijímá vybrané výrobky. Mezi vybrané výrobky patří pro účely tohoto zákona minerální oleje, pivo, líh, víno a jeho meziprodukty a tabákové výrobky. Jde tedy o výrobky, které podléhají spotřební dani.¹⁴

¹³ Zákon 237/2003 Sb. o spotřebních daních.

¹⁴ Směrnice Rady 92/12/EHS.

3.5.2 Pohyb výrobků a mezinárodní hledisko

Pohyb vybraných výrobků v daňových skladech a mezi daňovými sklady navzájem není spotřební daní zatížen. Výrobky jsou v režimu tzv. podmíněného osvobození od daně. Je ale monitorován celní správou, a to až do okamžiku, kdy jsou produkty uvedeny do tzv. volného daňového oběhu v tuzemsku, tj. jsou prodány konečnému spotřebiteli nebo obchodníkovi, který už nemá oprávnění provozovat daňový sklad. Jakmile jsou vybrané výrobky uvedeny do volného daňového oběhu, vzniká provozovateli daňového skladu povinnost daň přiznat a zaplatit. Spotřební daň je plátcem odváděna správci daně na základě daňového přiznání a promítá se do ceny, kterou platí provozovateli daňového skladu jeho odběratelé. Daňový sklad může provozovat právnická osoba nebo fyzická osoba, které bylo uděleno povolení k provozování daňového skladu vydané příslušným celním ředitelstvím. Žadatel musí splnit podmínku zajištění daně v zákonem stanovené výši.¹⁵ Toto zajištění může být poskytnuto bankovní zárukou (se souhlasem celního ředitelství), ručením třetí osobou nebo převodem finančních prostředků.

3.5.3 Cíl zákonných opatření

Povinnosti stanovené zákonem a oprávnění pro provozovatele daňových skladů a celá právní úprava režimu podmíněného osvobození od spotřební daně v rámci pohybu výrobků v daňových skladech má za cíl hlídat pohyb vybraných výrobků, aby bylo dosaženo úplného a správného výběru spotřební daně, jejího dostatečného, včasného zajištění a aby bylo zabráněno daňovým únikům spotřební daně nedovolenou výrobou či distribucí těchto výrobků.

3.6 Vývoj legislativy ke zdaňování cigaret

Rozsah tabákových výrobků, které jsou předmětem daně, je upraven podle směrnic Evropské unie. Směrnice rady 92/79/EHS, 92/80/EHS a zejména směrnice rady 95/59/ES ze dne 27. listopadu 1995 ve znění pozdějších směrnic. Je zde rozlišováno několik základních druhů tabákových výrobků – cigarety, doutníčky (doutníky o hmotnosti maximálně 3 g na

¹⁵ Dle www.apoego.cz.

kus), doutníky a kuřácký tabák. Tabák ke kouření se rozlišuje na jemně řezaný tabák určený k ruční výrobě cigaret a ostatní tabák ke kouření.

Pravidla pro zdanění tabákových výrobků se v EU datují od roku 1993. Původně měla být úplná harmonizace spotřebních daní na tabákové výrobky, členské země ale tento přístup odmítly. V září 2003 Česká republika přijala zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních. Zákon byl od té doby již několikrát novelizován, aby česká legislativa odpovídala evropským předpisům. V EU platí směrnice 2011/64/EU o struktuře a sazbách spotřební daně z tabákových výrobků, která byla přijata v polovině roku 2011. Od začátku roku 2014 zavedla evropská směrnice také některé změny, jakožto zvyšování cigaret asi o 3 až 4 koruny na krabičku. Opět byl zákon novelizován, aby se české předpisy dostaly do souladu s těmi evropskými.

Mimo spotřební daň se z cigaret platí i DPH, cigarety podléhají základní sazbě DPH. Spotřební daň se v roce 2016 počítá jakou součet:

- součinu procentní sazby daně a ceny pro konečného spotřebitele dělený stem. Procentní část daně je v roce 2016 27 %. Procentní část spotřební daně se počítá z konečné ceny krabičky cigaret,
- součinu pevné části sazby daně a počtu kusů. Pevná část daně v roce 2016 činí 1,39 Kč za kus. Pevná část se počítá z počtu cigaret v krabičce, což bývá zpravidla cigaret 20.

Pokud je součet pevné části a procentní nižší než minimální spotřební daň, platí se spotřební daň v minimální výši. V roce 2016 činí minimální spotřební daň 2.52 Kč na jednu cigaretu, tedy 49,40 Kč u jedné krabičky cigaret.

3.6.1 Zdaňování cigaret v zemích EU

Následuje tabulka č. 3.1, která je vypracována za účelem možnosti porovnání sazby spotřebních daní z cigaret v zemích EU k 1. lednu 2014. Jednotlivé sloupce znázorňují sazby jednotkového akcízu, akcízu ad valorem, DPH a výši celkového daňového zatížení v procentech ceny cigaret jako váženého průměru. Nejvyšší jednotkový akcíz na 1 000 ks cigaret v peněžním vyjádření uplatňuje Irsko, z hlediska vyjádření výše v procentech z ceny

jako váženého průměru, nejvyšší podíl má jednotkový akcíz v Nizozemsku.¹⁶ V případě porovnání celkové výše daňového zatížení u jednotlivých členských zemí EU je na nejvyšší příčce Řecko, Polsko a Velká Británie.¹⁷

Členský stát EU	Jednotkový akcíz (na 1000 ks cigaret)		Akcíz ad valorem	DPH	Celkové daňové zatížení
	v EUR	v % VPC	v % PC	v % PC	v % VPC
Belgie	23,59	9,66	50,41	17,36	77,43
Bulharsko	51,64	43,44	23,00	16,67	83,11
Česká rep.	46,40	32,28	27,00	17,36	76,64
Dánsko	158,55	58,32	1,0	20,00	79,32
Estonsko	46,50	32,98	34,00	16,67	83,65
Finsko	28,00	11,18	52,00	19,35	82,54
Francie	48,75	15,00	49,70	16,67	81,37
Chorvatsko	27,57	53,21	8,72	18,70	80,63
Irsko	241,83	53,21	8,72	18,70	80,63
Itálie	13,10	5,7183	52,41	18,03	76,16
Kypr	55,00	26,96	34,00	15,97	76,93
Litva	45,47	36,85	25,00	17,36	79,21
Lotyšsko	51,80	39,88	25,00	17,36	82,24
Lucembursko	17,75	8,51	48,14	15,00	69,69
Maďarsko	42,22	24,75	31,00	21,26	77,01
Malta	82,50	40,55	25,00	15,25	80,81
Německo	96,30	37,84	21,74	15,97	75,55
Nizozemsko	173,97	59,60	0,95	17,36	77,91
Polsko	48,87	34,90	31,41	18,70	85,01
Portugalsko	87,33	44,81	17,00	18,70	80,51
Rakousko	40,00	19,16	41,00	16,67	76,83
Rumunsko	60,40	42,98	19,00	19,35	81,33
Řecko	82,50	47,10	20,00	18,70	85,80
Slovensko	59,50	39,64	23,00	16,67	79,30
Slovinsko	67,92	41,04	23,01	18,03	82,08
Španělsko	24,10	11,21	51,00	16,96	79,17
Švédsko	163,33	56,92	1,00	20,00	77,92
Velká Británie	220,61	52,52	16,50	16,67	85,69

Tabulka č. 3.1- Sazby spotřební daně v zemích EU k 1. 1. 2014.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Široký, Daně a finance – problematika zdaňování cigaret v České republice str. 13.

¹⁶ Dle FANTINI, M. (2011).

¹⁷ Zevrubněji ŠIROKÝ, J. (2015).

Dopodrobna se touto problematikou zabývá autorka ve své bakalářské práci, kde jsou dále rozvedeny pojmy jako základ daně, sazby, předmět daně, plátce nebo případy osvobození od daně z tabákových výrobků.¹⁸

3.6.2 Tabáková směrnice EU

Nově se začaly objevovat v České republice na krabičkách od cigaret varovné obrázky, které byly zavedeny tabákovou směrnicí EU dojednanou v roce 2014. Cílem této směrnice je dosáhnout sblížení správních a právních předpisů členských států týkajících se výroby, prodeje a obchodní úpravy tabákových výrobků. Zároveň se zaměřuje na zlepšení fungování vnitřního trhu, ochranu veřejného zdraví a na snížení kuřáků mezi mladistvými a dětmi. Je rozšiřován také rozsah regulovaných výrobků, byla přijata opatření týkající se označování a obalů.

3.6.3 Zákaz ochucených cigaret

Od roku 2016 by se v EU neměly prodávat výrobky s charakteristickými příchutěmi, jako jsou čokoláda, vanilka nebo různé ovocné příchutě. Pro jedinou mentolovou příchut' platí výjimka až do roku 2020 a to z důvodu, že je vysoce oblíbená. Výjimka se týká tohoto typu příchutě také z důvodu, že na celoevropském trhu představují ve své kategorii více než 3% z celkových prodejů. Dle kritiků by se jí zákaz neměl vůbec týkat, pokud jde komisi o snížení hlavně počtu kuřáků mezi mladými, jelikož mentol je prý nejvíce oblíben mezi staršími lidmi. Navíc jde o tradiční příchut', která není zakázána ani v Austrálii přísnou tabákovou regulací. Česká vláda také upozornila na fakt, že mentolová příchut' je v naší zemi natolik oblíbená, že by zákaz mohl vést k růstu nelegálního obchodu.

Dle přesvědčení Komise by neměly cigarety chutnat jinak než jen po tabáku. Zakázat by se měly přísady, které jsou spojovány s energií, vitalitou nebo které vytvářejí dojem, že výrobky mají příznivý vliv pro tělo a zdraví. Například vitamíny, neměla by se používat ani aroma v papírcích, krabičkách nebo filtrech. Pravidla se nevztahují na dýmkový tabák, doutníčky nebo doutníky a to z důvodů, že tyto výrobky konzumují spíše starší spotřebitelé a Komise si dala za úkol snížit již zmiňovanou atraktivitu kouření pro mladistvé konzumenty. Zdravotníci

¹⁸ Zevrubněji DUDKOVÁ, S. (2014).

upozorňují na rizika, které jsou s ochucenými cigaretami spojené. Mentolová příchut' dle výzkumů přispívá k příjemnějšímu pocitu v průběhu vdechování kouře, jelikož dráždí chladové receptory v krku. Toto přispívá k prvotnímu překonání nepříjemného pocitu v začátcích kouření.¹⁹

3.6.4 Zdravotní varování na obalech

Nově se na krabičkách cigaret objevily obrázkové varování. Zdravotní varování by mělo zabírat 65% přední i zadní strany, přičemž do té doby to bylo 30 % přední strany a 40 % zadní strany cigaret. Polovina plochy na bočních stranách krabiček by měla být určena pro další varování. Větší varování s obrázky lépe odráží charakteristiku produktů, které působí negativně na lidské zdraví. Kvůli takto zvětšeným varováním se ale zmenšila plocha výrobku, které je k dispozici vlastníkům ochranné známky. Díky tomu se sníží možnost odlišení od konkurentů a zúží se prostor pro komunikaci s konečným spotřebitelem. Zvýší se také možnost padělání tabákových výrobků a může tak vzrůst nelegální obchod. Soudní dvůr rozhodoval, zda zvětšení zdravotních varování je potřebné a přiměřené k dosažení stanoveného cíle. Podle rozhodnutí v souladu je a členské státy mají navíc právo stanovit legislativu ještě přísněji. Což by znamenalo zavádění jednotného balení, které neobsahuje žádná loga, grafiky ani barvy. Jednotné balení funguje už ve Francii, Irsku a Británii.²⁰

3.6.5 Elektronické cigarety

Elektronické cigarety mají objektivně jiné vlastnosti než tabákové výrobky, proto se na ně vztahuje odlišný, méně přísný režim. Dle zastánců a zdravotníků tento druh cigaret může pomoci přestat s kouřením, avšak také mohou prohloubit závislost a budit dojem, že kouření je opět normální i na místech, kde jsou klasické cigarety zakázány. E-cigarety podléhají regulaci pro léčivé přípravky, pokud jsou jako pomůcky k léčbě prezentovány. Jinak se mohou členské země rozhodnout, že je budou regulovat podle pravidel klasických tabákových výrobků, v takovém případě se e-cigarety se mohou prodávat, pokud obsahují méně než 20 mg nikotinu na mililitr.

¹⁹ Dle Směrnice evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU .

²⁰ Dle www.euractiv.cz.

3.6.6 Ekonomické aspekty regulace

Podle dopadové studie Ekonomické komise by se díky směrnici měla snížit spotřeba tabáku během pěti let od vstupu nových pravidel v účinnost asi o 2 %. To by se mělo promítnout i do hospodářství, jelikož prodej tabákových výrobků má silnou vazbu na národní ekonomiku. Daně z prodeje tabákových výrobků tvoří podstatnou část příjmů státních rozpočtů. Nová opatření by mohla vést ke ztrátě 175 000 pracovních míst a ke snížení daňových výnosů členských států až o 5 miliard eur. Toto tvrdí studie konzultační společnosti Roland Berger zadaná společností Philip Morris International. Roční tržby z prodeje nelegálních cigaret by vzrostly z 68 miliard až na 106 miliard eur, jelikož nelegální obchod, který je nyní v EU představuje 11 % spotřeby cigaret a může tak vzrůst o 25 až 55 %.

3.7 Právní úprava alkoholu a alkoholických nápojů

V jednotlivých členských státech byla různá preference určitých alkoholických nápojů. V střeoevropských zemích preferovali pivo, zatímco v částech jihoevropských zase víno, proto jsou z akcíků z alkoholu a alkoholických nápojů zdaňovány tyto skupiny produktů:

- pivo,
- víno,
- jiné kvašené nápoje než pivo a víno,
- meziprodukty a
- alkohol (líh).

V České republice je systém daní spotřebních upraven zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních ve znění pozdějších předpisů („dále jen ZSpD“). Systém spotřebních daní zahrnuje:

- daň z lihu,
- daň z piva,
- daň z minerálních olejů,
- daň z vína a meziproduktů a

- daň z tabákových výrobků.²¹

3.7.1 Daň z lihu

Většina obyvatel zná líh jako prostředek k omámení mysli, avšak je to komodita s velmi rozlehlým a širokým praktickým využitím. Líh lze také nazývat jako destilát, pálenku či šnaps. Česká republika se ve světovém měřítku proslavila skrze nápoj zvaný Absint, který bývá pro svou zelenou barvu také často označován jako „Zelená víla“. Tento druh alkoholu se vyrábí z fenyklu, anýzu a pelyňku (tzv. svatá trojce). V některých zemích jako například Švýcarsko, Francie je konzumace tohoto alkoholu přísně zakázána a to z důvodu, že větší požití Absintu sebou v mnoha případech přináší halucinogenní příznaky. Ale naopak v Rusku či Skotsku je velmi vyhledávaný.

Dle zákona o spotřebních daních je předmětem líh také nazývaný etanol nebo etylalkohol. Etanol musí být v těchto výrobcích přítomen ve větším množství, než je 1,2 % objemových etanolu. Procento vedené na každém alkoholovém výrobku potom udává koncentraci lihu. Jestliže je tedy na obalu uvedeno 1,4 % obj. alkoholu, potom 100 litrů výrobku je obsaženo 1,4 litru etylalkoholu.

Předmět daně

Předmětem daně je dle §67 ZSpD líh (etanol), včetně lihu neodděleného, který vznikl kvašením. Jedná se o líh, které je obsažený v jakýchkoli výrobcích, pokud nejde o výrobky uvedené pod kódy nomenklatury 2203, 2204, 2205 a 2206 a celkový obsah lihu v těchto výrobcích je více než 1,2 % objemových etanolu.

²¹ Zákon č. 587/1992 Sb., - o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Základ daně

Základ daně je tvořen množstvím čistého lihu, který se vyjadřuje v hektolitrech etanolu při teplotě 20 °C zaokrouhlené na dvě desetinná místa.

Sazba daně

Kód nomenklatury	Text		Sazba daně
		do 2009	26 500 Kč / hl etanolu
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	2010 - 2016	28 500 Kč / hl etanolu
		do 2009	26 500 Kč / hl etanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení	2010 - 2016	28 500 Kč / hl etanolu
	Líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení		14 300 Kč / hl etanolu
		do 2009	26 500 Kč / hl etanolu
ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	2010 - 2016	28 500 Kč / hl etanolu

Tabulka 3.2 – Sazby daně z lihu platné v období 2009 - 2016.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze ZSpD.

Další sazby jsou vedeny v § 70 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

Plátce daně

Osobou, která musí platit daň z lihu je osoba právnická a fyzická, která nakoupí nebo doveze líh a výrobky obsahující líh osvobozený od daně. Dále také PO nebo FO, která uvádí do volného oběhu či skladuje líh, který je předmětem daně s výjimkou lihu osvobozeného od daně. A také pokud byl překročen při oběhu nebo výrobě lihu stanovený limit ztrát lihu.²²

²² Zevrubněji VANČUROVÁ, A. (2014).

Osvobozeno od daně

Osvobozen od daně je líh:

- v látkách určených k aromatizaci nápojů (obsah etanolu nepřesáhne 1,2 % obj. alkoholu), potravin s výjimkou výrobků uvedených pod kódy nomenklatury 2207 a 2208,
- určený jako materiál k využití pro podnikatelskou činnost do výrobků k aromatizaci potravin a látek pomocných, určených k výrobě potravin, potravních doplňků,
- v potravinářských výrobcích, pokud obsah lihu v nich nepřekročí 8,5 litru etanolu ve 100 kg výrobku u produktů z čokolády nebo 5 litrů etanolu ve 100 kg výrobku u ostatních produktů, a etanol obsažený v léčivech,
- pro přípravu a výrobu léčiv,
- obecně denaturovaný líh ve výrobcích, pokud jsou tyto výrobky vyrobeny z lihu, který je denaturovaný dle zvláštních potravinářských předpisů,
- ve vzorcích k povinným rozborům a také vzorky lihu odebraných správcem daně.

3.7.2 Daň z piva

„Vzhledem k tomu, že i postup výroby piva je pro nezasvěcené složitým procesem s mnoha speciálními pojmy, zůstaneme pouze u sdělení, že koncentrace piva se vyjadřuje v procentech extraktu původní mladiny před zakvašením a je považována za koncentraci vyjádřenou ve stupních Plato. Jinými slovy řečeno, pivo označené jako dvanáctka neobsahuje 12 % alkoholu, nýbrž pouze kolem 4-5 % alkoholu. Obdobě typická desítka obsahuje 3-4 % alkoholu.“²³

Předmět daně

Pivo s obsahem alkoholu větším než 0,5 % obj. alkoholu a směsi piva s nealkoholickými nápoji, které mají obsah větší, než 0,5 % objemových alkoholu jsou předmětem této daně. Pokud pivo obsahuje menší množství než toto zadané, nejedná se o předmět daně.

²³ Dle SVÁTKOVÁ (2009), s. 53.

Základ daně

Základem spotřební daně z piva je množství piva vyjádřeném v hektolitrech, přičemž zákon o spotřebních daních stanoví základní sazbu daně pro malé nezávislé pivovary.

Sazba daně

rok	Sazba daně v Kč / hl za každé celé procento extraktu původní mladiny					
	Základní sazba	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary				
		Velikostní skupina podle výroby v hl ročně				
		do 10 000 včetně	nad 10 000 do 50 000 včetně	nad 50 000 do 100 000 včetně	nad 100 000 do 150 000 včetně	nad 150 000 do 200 000 včetně
do 2009	24,00 Kč	12,00 Kč	14,40 Kč	16,80 Kč	19,20 Kč	21,60 Kč
2010-2015	32,00 Kč	16,00 Kč	19,20 Kč	22,40 Kč	25,60 Kč	28,80 Kč

Tabulka 3.3 – Sazba daně z piva platné pro rok 2006 – 2016.

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZSpD.

Sazby a výpočet daně jsou uvedeny v § 85 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

Plátce daně

Plátcem daně z piva není FO, která společně s osobami se kterými tvoří hospodařící domácnost vyrobí v zařízení určenému k domácí výrobě piva pivo v celkové množství maximálně 200 l za kalendářní rok. Toto pivo však musí být vyrobeno výhradně pro vlastní spotřebu, pro spotřebu osob blízkých nebo jejích hostů či spotřeb osob hospodařící v dané domácnosti. Podmínkou však je skutečnost, že nesmí dojít k prodeji takto vyrobeného nápoje.

Osvobození od daně

Od daně z piva je osvobozeno pivo:

- pro výrobu léčiv,

- pro výrobu potravinářských výrobků, pokud obsah alkoholu v nich nepřekročí 8,5 litrů alkoholu ve 100 kg výrobku u čokoládových výrobků nebo 5 litrů alkoholu ve 100 kg výrobku ostatních výrobků,
- pro výrobu octa,
- pro výrobu přísad při výrobě nápojů a potravin, jejichž obsah alkoholu nepřesahuje 1,2 % objemových,
- do výše technicky zdůvodněných skutečných ztrát z výroby,
- určené jako vzorky pro povinné rozbory a zkoušky nebo vzorky odebrané pro potřeby správce daně.

3.7.3 Daň z vína a meziproductů

Pro potřeby daní se tato skupina dělí do tří podkategorií a to na vína šumivá, tichá a meziproducty. Mezi tradiční šumivá vína patří například Bohemia Sekt, který je charakteristický, dle zátky ve tvar hříbku, která je speciálně připevněna na vršku hrdla. Do skupiny vín tichých patří třeba víno ovocné a révové. Z těchto druhů vín se vyrábí další alkoholické nápoje, slouží tedy hlavně jako suroviny k dalšímu zpracování. Jako příklad lze uvést „nedokončené víno“, které je známé pod názvem burčák. Celkově nejkvalitnější vína pocházejí z Francie a Itálie, ale i v Česku můžeme najít velmi chutná vína. V oblasti Mikulova a v okolí Pálavských vrchů je v hojné míře vinná réva pěstována.

Předmět daně

Předmětem této daně jsou vína a meziproducty, které obsahují alkohol v objemu více nežli 1,2 % objemových alkohol, ale ne přesahujícím množství 22 % obj. alkoholu.

Základ daně

Základem spotřební daně z vína a meziproductů je množství vína a meziproductů vyjádřené v hektolitrech.

Sazba daně

Text	Sazba daně
Šumivá vína podle § 93 odst. 2	2 340 Kč / hl
Tichá vína podle § 93 odst. 3	0 Kč / hl
Meziprodukty podle § 93 odst. 4	2 340 Kč / hl

Tabulka 3.4 – Sazba daně z vína a meziproduktů platné pro rok 2006 až 2015.

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZSpD.

Sazby daně jsou uvedeny v § 93 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

Plátce daně

Plátcem není fyzická osoba, která na daňovém území České republiky vyrábí výhradně tiché víno za podmínky, že celkové množství tohoto vína, které bylo vyrobeno, nepřekročí 2 000 litrů za kalendářní rok.²⁴

Osvobozeno od daně

Od daně jsou osvobozeny vína a meziprodukty:

- pro výrobu a přípravu léčiv,
- do výše technicky zdůvodněných skutečných ztrát z výroby, správce daně posoudí, zda ztráty odpovídají výši charakteru činnosti plátce,
- pro výrobu přísad při výrobě nápojů a potravin, jejichž obsah alkoholu nepřesahuje 1,2 % objemových,
- pro výrobu potravinářských výrobků, pokud obsah alkoholu v nich nepřekročí 8,5 litrů alkoholu ve 100 kg výrobku u čokoládových výrobků nebo 5 litrů alkoholu ve 100 kg výrobku u ostatních výrobků,
- pro výrobu octa,
- určené jako vzorky pro povinné rozbory a zkoušky nebo vzorky odebrané pro potřeby správce daně.

²⁴ Zevrubněji VANČUROVÁ, A. (2014).

3.8 Zákony a alkohol

Před alkoholem ve specifických případech, tedy hlavně při výkonu zaměstnání a ve věku pod 18 let nás chrání zákon. Ten zakazuje podávání nebo požívání alkoholických nápojů v různých situacích jako třeba při řízení motorových vozidel.

3.8.1 Trest za řízení v opilosti

Současná právní úprava je ve vztahu k řízení pod vlivem alkoholických nápojů velmi přísná. V České republice je uplatňována nulová tolerance alkoholu v krvi, a to jak u cyklisty, řidiče motorového vozidla nebo jezdce na zvířeti. Řízení pod vlivem je jednání, kterým je možné spáchat nejen přestupek, ale také trestný čin. Jestliže byl řidič návykovou látkou ovlivněn natolik, že byla vyloučena jeho způsobilost řídit vozidlo, jedná se o trestný čin. Hranice mezi přestupkem a trestným činem je u alkoholu docela zřejmá. Schopnost být způsobilý řídit vozidlo je vyloučena u každého řidiče při dosažení hladiny 1 promile alkoholu v krvi. V některých případech může nastat vyloučení způsobilosti i při hladině nižší než 1 promile, v takovém případě by však muselo být toto chování dokázáno svědeckými výpověďmi. To znamená, že když nedošlo k trestnému činu, jedná se o přestupek.²⁵

V průběhu policejní kontroly je zpravidla nemožné vyhnout se dechové zkoušce, která je součástí standartní dopravní kontroly. Z medicínského hlediska však vyplývá, že člověk může mít maličkou stopu alkoholu v krvi i bez toho, že by bezprostředně před jízdou požil alkohol. Na množství zhruba do 0,2 promile se při laboratorním vyšetření vzorku hledí jako na fyziologickou hladinu. Opilému řidiči hrozí určité sankce a tresty podle toho, zda se jedná o přestupek, či trestný čin:²⁶

- do 0,3 promile -> jde o přestupek, pokuta až do výše 20 000 Kč, odejmutí 3 bodů a zákaz řízení na 6 měsíců až 1 rok,

- 0,3 – 1 promile -> trestný čin s podmíněčným trestem, pokuta do 20 000 Kč, 6 trestných bodů, zákaz řízení na 6 měsíců až 1 rok,

²⁵ dle www.dopravni-pravo.cz.

²⁶ Zákon č. 37/1989 Sb., - o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniami, ve znění pozdějších předpisů.

- více než 1 promile -> trestný čin a nepodmíněný trest až 1 rok ve vězení, pokuta 25 000-50 000 Kč, 6-7 trestných bodů, zákaz řízení na 1-2 roky,

-odmítnutí dechové zkoušky -> 7 trestných bodů, pokuta 25 000-50 000 Kč, zákaz řízení na 1-2 roky.

Bodový systém slouží ke sledování opakovaného páchaní dopravních přestupků nebo trestných činů. Jedná se o jeden z nástrojů, pomocí kterých je vynucováno dodržování pravidel silničního provozu. V České republice byl zaveden v roce 2006. Za každý přestupek získá řidič 2–7 trestných bodů v registru řidičů, který je řízen Ministerstvem dopravy. Body se můžou i automaticky odečítat a to po roce řízení bez ztráty bodu nebo absolvování bezpečné jízdy. Jakmile řidič dosáhne 12 bodů, dochází k tzv. vybodování. Vybodovaný řidič dostane od příslušného úřadu obce informaci o dosažení 12 bodů a výzvu k odevzdání řidičského průkazu. V průběhu 5 pracovních dnů od doručení této výzvy ztrácí řidič i oprávnění k řízení motorových vozidel. Řidič může požádat o vrácení řidičského průkazu nejdříve po jednom roce a po přezkoušení odporové způsobilosti v autoškole, absolvování lékařské prohlídky a dopravně psychologického vyšetření. Aktuální stav bodů lze zjistit z výpisu bodového hodnocení řidiče, který lze získat například na každé pobočce České pošty.²⁷

3.8.2 Požívání alkoholu u mladistvých

Alkohol je pro děti a mladistvé stejně jako ostatní drogy nebezpečnější než pro dospělé. I při nepravděpodobném požití se u nich zvyšuje možnost onemocnění nervového systému a jater, jelikož játra nejsou schopna odbourávat alkohol v takové míře a stejně rychle jako u dospělých jedinců. Čím dříve začne mladá osoba konzumovat alkohol, tím je rychlejší nástup případné závislosti a pravděpodobnější, že později sáhne po tvrdé droze. Riziko ohrožení alkoholismem se dále také zvyšuje u těch mladých mužů, jejichž otec je závislý na alkoholu. Společnost dětí a mladistvých před alkoholickými nápoji v České republice chrání zákonem. Hranice pro požívání je u nás omezena 18 lety věku, nicméně v Japonsku nebo USA je to let 21.²⁸

Zákon zakazuje prodávat nebo podávat alkoholické nápoje:

²⁷ Dle Zákon č.200/1990 Sb. o přestupcích.

²⁸ Zákon č.379/2005 Sb., - o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

- osobám mladším 18 let,
- na všech akcích určených osobám mladším 18 let,
- osobám zjevně ovlivněným alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou,
- ve zdravotnických zařízeních,
- ve všech typech škol a školských zařízeních,
- prodej alkoholických nápojů pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku a další.

3.9 Důsledky pití alkoholu

Málokterému člověku dojde, že když se právě vrací z hospody, je vlastně uživatelem drogy. Alkohol je návykovou látkou, která významně mění vědomí, prožívání a chování člověka. I ten, který se „nepropije“ k závislosti, riskuje poškození svého zdraví, jelikož alkohol je jak akutně, tak chronicky užíván jedovatý.

3.9.1 Odbourávání alkoholu z krve

Alkohol z krve vyprchává poměrně dlouhou dobu, přičemž tento čas je závislý na mnoha faktorech. Jedním z nich je skutečnost, zda byl požit alkohol ve formě piva, vína anebo tvrdý alkohol v podobě destilátů. Na dobu odbourávání alkoholických nápojů z těla má vliv hlavně zdravotní stav, a zda člověk například užil nebo pravidelně užívá nějaké léky.²⁹

Problémy může způsobit zbytkový alkohol, kdy řidiči často příliš brzy usednou za volant pod dojmem, že by již při dechové zkoušce nic nenadýchali. Avšak pravdou je, že než alkohol úplně vyprchá z těla, může to trvat i několik hodin. Nejvyšší procento je v krvi zhruba hodinu po požití, teprve později se hodnoty mírně snižují. Jestliže člověk v průběhu večera bude popíjet dál a vypije třeba litr vína, bude potřebovat od této poslední skleničky minimálně deset hodin, než se s ní bude tělo schopno vyrovnat.

²⁹ Dle www.policie.cz.

3.9.2 Negativní důsledky pití alkoholu

V malém množství alkohol zdravému člověku nijak zásadně neubližuje. Existují však onemocnění, u kterých by měl jedinec alkohol zcela vypustit:

- nemoc jater,
- nemoc žaludku,
- nemoc ledvin,
- zánět slinivky,
- psychická onemocnění,
- vysoký krevní tlak,
- epilepsie,
- srdeční choroby a další.

O škodlivém užívání se hovoří ve chvílích, kdy spotřeba alkoholu vede k poškození zdraví. Tento stav předchází obvykle závislosti na alkoholu.

Nebezpečné je také vzájemné užití alkoholu společně s některými léky. To může způsobit závažné vedlejší účinky a komplikace. Po fyzické stránce tato kombinace způsobuje především poškození jater, krvácení do žaludku má tlumivý efekt na srdce a oběhový systém, hrozí potíže s funkcí srdce a dýcháním, křeče a v nejzávažnějších případech i smrt. Pokud se alkohol kombinuje například s antidepresivy, mohou způsobit vedlejší účinky v podobě předávkování, jelikož alkohol jakožto sedativum znásobuje tlumivý efekt těchto léků. Stavby deprese se mohou naopak prohloubit a znásobit se také úzkost a pocity beznaděje a mohou přijít i myšlenky na sebevraždu.³⁰

3.9.3 Alkoholem ke zdraví

Stále více se ukazuje, že pravidelné pití malého množství alkoholických nápojů je dokonce zdravější, než aby se mu člověk úplně vyhýbal. Studie opakovaně prokázaly, že střídme pití alkoholu je zdravé, má mimo jiné i kladný vliv na oběhovou soustavu těla. Víno snižuje cholesterol, riziko ucpání cév krevními sraženinami a zpomaluje také kornatění tepen.³¹ Překvapující bylo zjištění, že malé množství vína dokonce chrání játra. Obsahuje třísloviny povzbuzující trávení, má antibakteriální účinky a příznivě působí na trávicí trakt. Všeobecně

³⁰ Dle BORGES, G. (2000).

³¹ Dle www.ulekare.cz.

se soudí, že nejzdravějším alkoholem je díky obsaženým látkám zpomalujícím stárnutí buněk a díky minerálům právě víno. Obecně je doporučována sklenka denně pro ženy a dvě pro muže. Většina lékařů a vědců se shoduje, že umírněná konzumace piva a vína může mít tedy pozitivní vliv na zdraví. Stále také přibývá lidí, kteří mají problémy se spánkem a probouzejí se unavení. Příčinou může být právě alkohol, narušuje totiž důležité fáze spánku. Za klidný spánek je odpovědná tzv. REM fáze (rychlé pohyby očí, nízká úroňová svalová aktivita), která je alkoholem narušována. Nemusí ho vypít nějak přehnaně moc, ale pokud člověk hranici překročí, mohou se u něj právě tyto problémy se spánkem objevit. Alkohol sice zmírňuje napětí vyvolané stresem, usnadňuje usínání, ale narušuje fáze spánku, které jsou spojené s regenerací organismu.

3.10 Dílčí závěr

Cílem této kapitoly bylo nastínit stručně legislativu spotřebních daní a to alkoholu a cigaret. Stručně se věnovat pojmem jako správa spotřebních daní, registrace plátce podle místa nebo podle sídla. Věnovat se právní úpravě regulace škodlivosti cigaret a alkoholických nápojů. Mimo jiné bylo poukázáno na informace o předmětu daně, základu daně, sazbě daně, plátce daně a také možnosti osvobození od daně. Kapitola je zakončena uvedením negativních důsledků, které mohou z důvodu nadměrné konzumace alkoholických nápojů vzniknout. Naopak také na skutečnost, že pokud se pije alkohol v malé míře, má pozitivní účinek na náš organismus.

4 Komparace vývoje zdaňování alkoholu a cigaret v ČR

V části diplomové práce vypracované níže jsou uvedeny výpočty spotřebních daní z alkoholu a to spotřební daně z piva, lihu, vína a meziproductů. Tyto praktické výpočty jsou konstruovány v době 10 let a to v období od roku 2006 do roku 2015. Dále je zde popsán systém zdaňování a způsoby výpočtů jednotlivých typů komodit.

4.1 Způsoby výpočtu daně z alkoholu

Konečnou cenu oblíbené lihoviny ovlivňuje sazba spotřební daně a také DPH mnohdy více než ze 40 %. Konečnou cenu láhve tvrdého alkoholu ovlivňují z velké části nepřímé daně. V jednotlivých zemích EU se míra zdanění hodně liší. V příloze na konci diplomové práce je uvedena pro přehled spotřební daň v dalších členských zemích v korunách.

Spotřební daň vstupuje do základu daně pro výpočet daně z přidané hodnoty. Obě daně se počítají pomocí základu daně, který se vynásobí sazbou daně. Základem daně se rozumí předmět daně stanovený v jednotkách, které jsou měřitelné.³² Můžou být ve vyjádření peněžním nebo také fyzickým. Jestliže jsou použité peněžní jednotky v základu daně je daňová sazba uvedena většinou v procentech. Od způsobu vyjádření základu daně se odvíjí daňová sazba. Pokud je základ daně stanoven v jednotkách fyzických, použije se peněžní vyjádření sazby daně tak, aby u obou způsobů byla daň vyjádřena v peněžních jednotkách.

Členění základu daně:

- specifický (jednotkový),
- hodnotový (ad valorem),
- kombinovaný.

Jednotkový neboli **specifický základ** daně se měří v objemových (hektolitry, litry) nebo množstevních jednotkách (kusy, kilogramy, tuny).³³

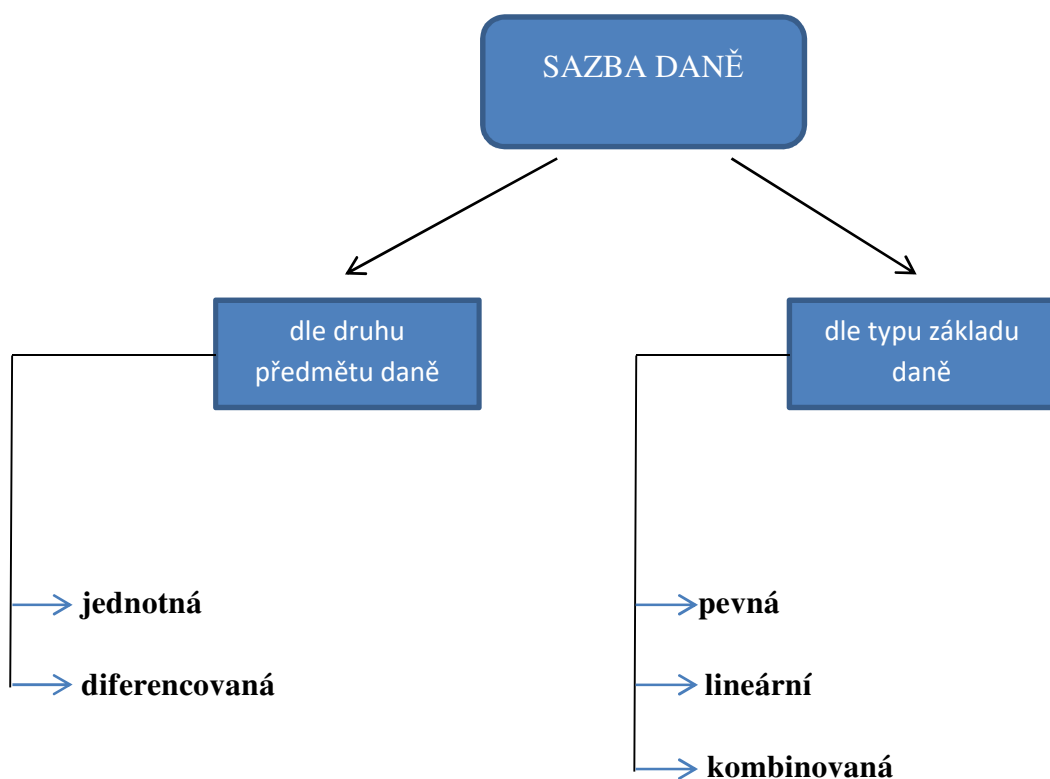
Základ daně ad valorem neboli **hodnotový základ** daně se uvádí v jednotkách peněžních a vychází se z prodejní ceny výrobku vyjádřené v národní měně.

³² Dle SNOPKOVÁ, P. (2015).

³³ Dle VANČUROVÁ, A. (2012).

Kombinací specifického a hodnotového základu daně se stanoví **kombinovaný základ** daně.

V Evropské unii je základ daně pro spotřební daně z alkoholických nápojů stanoven pomocí specifického výpočtu. Vychází se z vyjádření množství daného zdaňovaného výrobku. Naopak pro výpočet daně z přidané hodnoty, která dopadá na veškeré výrobky z alkoholu, se jako základ použije hodnotové stanovení základu. Evropská unie stanovuje minimální hranice pro sazby daní, které potom ovlivňují celkové daňové zatížení alkoholu. Jaká bude celková sazba daní, si za dodržení stanovených minimálních hranic sazeb určí každá z členských zemí sama. Sazby se mohou členit podle druhu předmětu nebo podle typu základu daně, což ilustruje obrázek č. 4.1.

Obrázek 4.1 – Členění sazeb daně.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vančurová,A, Láchová,L (2012).

Jednotná sazba je vždy stejná pro všechny druhy předmětu daně nezávislé na jeho kvalitě. Efektivnost výběru daní zvyšuje sjednocování daňových sazeb, což také vede k snižování nákladů na správu, zjednodušení daňového systému a snižování daňových úniků.

Diferencovaná sazba daně se odlišuje dle druhu předmětu daně. Je zde zahrnováno více sazeb, tzn. sníženou, zvýšenou aj. Důvod proč probíhá diferenciací sazeb je odlišný způsob zpracovávání produktů, velikost služby a produkce, které snadněji unikají zdanění. Dalším důvodem může být snížení regresivního působení daně, kdy se s růstem důchodu snižuje daňové zatížení poplatníka.³⁴

Pevná sazba daně je používána pouze na specifický základ daně. S růstem spotřeby roste výnos daně a s poklesem spotřeby produktu daňový výnos klesá, to vše ceteris paribus.

Lineární sazba daně se aplikuje jen na hodnotový základ daně jako jeho procento, které se nemění s velikostí základu daně.

Kombinovaná sazba daně je sloučením relativní a pevné sazby daně a používá se při kombinovaném základu daně.

4.2 Praktické výpočty daňového zatížení alkoholu

Spotřební daň patří do skupiny daní, jejichž výběr je vcelku pochopitelný i pro běžného uživatele. O pití alkoholu rozhoduje každý člověk sám, a proto také rozhoduje, zda bude tuto daň platit. Zároveň zvedá cenu alkoholických nápojů a v důsledku toho reguluje jeho spotřebu, což je pozitivním jevem. Zajímavé je, kolik peněz každý spotřebitel za konzumaci svého oblíbeného alkoholického nápoje odvede státu. V oddílu níže jsou prezentovány výpočty spotřební daně z piva, lihu, vína a meziproductů.

Pro požadavek dopracování se k potřebným výpočtům je nutné určit za vzor nějakou domácnost.

K těmto výpočtům je vybrána smyšlená domácnost, kterou obývá jeden člověk s průměrným měsíčním platem.³⁵ Zmiňovaná osoba podepsala prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků. Dále je tato osoba bezdětná a není v manželském poměru.

Tabulka č 4.2 ilustruje výši průměrné hrubé a čisté měsíční mzdy v časovém rozmezí od roku 2006 do roku 2015.

³⁴Zevrubněji VANČUROVÁ, A. (2012).

³⁵Dle www.kurzy.cz.

rok	ø hrubá měsíční mzda	ø čistá měsíční mzda
2006	19 546 Kč	15 141 Kč
2007	20 957 Kč	16 136 Kč
2008	22 691 Kč	17 327 Kč
2009	23 488 Kč	18 249 Kč
2010	23 951 Kč	18 571 Kč
2011	24 319 Kč	18 724 Kč
2012	25 101 Kč	19 364 Kč
2013	24 836 Kč	19 178 Kč
2014	25 686 Kč	19 755 Kč
2015	26 467 Kč	20 301 Kč

Tabulka č. 4.2 – Průměrná měsíční mzda v období 2006 – 2015.

Zdroj: Vlastní zpracování dle kurzy.cz.

Důležité je také znát vývoj výše DPH pro výpočty daňového zatížení alkoholických nápojů, tab. č. 4.3.

rok	sazby DPH
2006	19 %
2007	19 %
2008	19 %
2009	19 %
2010	20 %
2011	20 %
2012	20 %
2013	21 %
2014	21 %
2015	21 %

Tabulka č. 4.3 – Vývoj DPH v čase.

Zdroj: Vlastní zpracování dle podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinných k danému období.

Níže budou popsány výpočty za období 10 let. V tabulce výše lze vidět trend stále se zvyšujících mezd a také ceny zboží a služeb se meziročně dle výzkumů zvyšují. Z tohoto

důvodu bude cena vodky Absolut meziročně růst o 3 koruny, ceny se odvíjí od aktuální cenovky pro vodku v roce 2015. Cena jednoho piva poroste každý rok o 1 korunu, kdy v roce 2015 vyjde půllitr 11° piva na 33 korun. A cena šumivého vína Bohemia sekt se bude zvyšovat meziročně o 2 koruny, kdy výchozím bodem pro výpočty je rok 2015 kdy stála 149 korun.

	Vodka Absolut 40 %	pivo Plzeň 11°	Bohemia sekt
2006	194 Kč	24 Kč	131 Kč
2007	197 Kč	25 Kč	133 Kč
2008	199 Kč	26 Kč	135 Kč
2009	202 Kč	27 Kč	137 Kč
2010	205 Kč	28 Kč	139 Kč
2011	208 Kč	29 Kč	141 Kč
2012	211 Kč	30 Kč	143 Kč
2013	214 Kč	31 Kč	145 Kč
2014	217 Kč	32 Kč	147 Kč
2015	220 Kč	33 Kč	149 Kč

Tabulka č. 4.4 – Meziroční růst cen zkoumaných komodit.

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.3 Výše zaplacené daně z lihu

Pro potřeby výpočtu daňového zatížení výrobku z lihu byla vybrána vodka Absolut. Zvolená osoba tohoto tvrdého 40 % alkoholu vypije v průměru jednu láhev o velikosti 0,5 litrů za měsíc.

4.3.1 Výpočty pro rok 2006 - 2015

V roce 2006 činila průměrná měsíční mzda 19 546 Kč, po zdanění a dalších úpravách vyjde čistá mzda. Hrubá mzda je odměna v penězích za práci před odpočty a před zdaněním. Z pohledu zaměstnavatele je hrubá mzda, společně s příspěvkem na sociální a zdravotní pojištění hlavní složkou nákladů na práci jako výrobní faktor. Takže mzda je odměna pracovníka za jim provedenou práci v zaměstnání plus bonusy nebo třeba prémie po odečtení dnů dovolené a nemoci. Může se vztahovat k určitému období, tzn. denní, týdenní nebo měsíční. Čistá mzda představuje částku, která je zaměstnanci skutečně vyplacena a s kterou může skutečně disponovat. Z hrubé mzdy se vypočítá odečtením zálohy na daň a pojistného

na zdravotní a sociální pojištění. U našeho spotřebitele vyšla v roce 2006 ČM 15 141 Kč, což lze vidět v tabulce č. 4.2.

Z každé vypité láhve alkoholu se musí odvést spotřební daň a daň z přidané hodnoty do státní pokladny. V roce 2006 činila v Česku 26 500 za hektolitr čistého alkoholu (etanolu). Spotřební daň bude tím vyšší, čím je obsah alkoholu v prodávaném alkoholickém nápoji vyšší. Současně kupující platí při nákup i DPH, v roce 2006 to bylo 19 %. Z výpočtů v tabulce lze vidět, že celkové zdanění láhve 40 % alkoholu je 41,70 % z prodejní ceny. Jestliže by cena láhve rostla, bylo by celkové zdanění v procentním vyjádření ještě vyšší, neboť spotřební daň je pro další roky stále 50 Kč.³⁶

Konečné procento vyšlo pomocí následujícího výpočtu. Sazba 26 500 Kč se vydělí 100 a vyjde číslo 265 Kč, což je spotřební daň u litru čistého alkoholu. Pro potřeby výpočtů této diplomové práce je zvolena půllitrová láhev, proto se toto číslo vydělí ještě 2 a vyjde 132,50 Kč. Dále se 132,50 Kč vydělí 100 a vyjde spotřební daň na každé procento alkoholu 1,3250 Kč. Toto číslo se vynásobí procenty alkoholu, tudíž 40 aby vyšla spotřební daň a výsledné číslo je 50 Kč. Jako další krok se spočítá DPH jako cena láhve 265 Kč vydělena číslem 119 a vynásobená 19, což je sazba pro DPH za daný rok. Poté se sečte hodnota, která vyšla pro DPH a spotřební daň, výsledkem je celkové nepřímé zdanění ve výši 80,97 Kč z ceny jednoho produktu. Ke konečnému výsledku se číslo 80,97 Kč vydělí cenou produktu pro daný rok a výsledkem je zdanění v procentech.

Podle tohoto postupu jsou vypočítané i všechny zbylé tabulky pro výpočet lihu pro roky 2007 – 2015, jen se budou mírně obměňovat čísla a proto je postup vypracovaný jen jednou výše.

Pro roky 2006, 2007, 2008 a 2009 je sazba spotřební daně stanovena ve výši 26 500 Kč za hektolitr čistého etanolu. V každém z těchto let se počítá také s 19 % sazbou DPH, každým rokem pouze stoupá cena vodky Absolut o 3 koruny, což je vysvětleno výše. Na konci této kapitoly je také vypracovaný graf ze zprůměrovaných hodnot všech deseti let spotřeby tohoto tvrdého alkoholu.

³⁶ Dle www.finance.cz

2006	
SD u litru čistého alkoholu	265 Kč
SD u půllitrové láhve	132,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,325Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	50 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 194 Kč	30,97 Kč
Nepřímé daně celkem	80,97 Kč
Celkové zdanění v % z KC	41,70 %

Tabulka č. 4.5 – Postup výpočtu SD rok 2006.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2007	
SD u litru čistého alkoholu	265 Kč
SD u půllitrové láhve	132,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,325 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	50 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 197 Kč	31,45 Kč
Nepřímé daně celkem	81,45 Kč
Celkové zdanění v % z KC	41,30 %

Tabulka č. 4.6 – Postup výpočtu SD rok 2007.

Zdroj: Vlastní zpracování

2008	
SD u litru čistého alkoholu	265 Kč
SD u půllitrové láhve	132,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,325 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	50 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 199 Kč	31,77 Kč
Nepřímé daně celkem	81,77 Kč
Celkové zdanění v % z KC	41,10 %

Tabulka – Postup výpočtu SD rok 2008.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2009	
SD u litru čistého alkoholu	285 Kč
SD u půllitrové láhve	142,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,4250 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	57 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 202 Kč	32,25 Kč
Nepřímé daně celkem	89,25 Kč
Celkové zdanění v % z KC	44,20 %

Tabulka č. 4.7 – Postup výpočtu SD rok 2009.

Zdroj: Vlastní zpracování.

V roce **2010** došlo ke změně výše sazby spotřební daně v česku na 28 500 Kč za hektolitr čistého alkoholu. Tato sazba bude platit i pro všechny následující roky a také DPH vzrostlo

z 19 % na procent 20. Výpočty však budou shodné s postupem vypracovaným k roku 2006 akorát se upraví sazba a výše daně z přidané hodnoty o 1 procento.

2010	
SD u litru čistého alkoholu	285 Kč
SD u půllitrové láhve	142,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,4250 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	57 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 205 Kč	34,20 Kč
Nepřímé daně celkem	91,20 Kč
Celkové zdanění v % z KC	44,50 %

Tabulka č. 4.8 – Postup výpočtu SD rok 2010.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2011	
SD u litru čistého alkoholu	285 Kč
SD u půllitrové láhve	142,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,4250 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	57 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 208 Kč	34,70 Kč
Nepřímé daně celkem	91,70 Kč
Celkové zdanění v % z KC	44,10 %

Tabulka č. 4.9 – Postup výpočtu SD rok 2011.

Zdroj: Vlastní zpracování

2012	
SD u litru čistého alkoholu	285 Kč
SD u půllitrové láhve	142,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,4250 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	57 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 211 Kč	35,20 Kč
Nepřímé daně celkem	92,20 Kč
Celkové zdanění v % z KC	43,70 %

Tabulka č. 4.10 – Postup výpočtu SD rok 2012.

Zdroj: Vlastní zpracování.

V roce **2013** vzrostlo DPH z předchozích 20 % na 21 %, což opět trochu poupravilo výpočty, avšak postup je stále stejný.

2013	
SD u litru čistého alkoholu	285 Kč
SD u půllitrové láhve	142,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,4250 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	57 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 214 Kč	37,10 Kč
Nepřímé daně celkem	94,10 Kč
Celkové zdanění v % z KC	44 %

Tabulka č. 4.11 – Postup výpočtu SD rok 2013.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2014	
SD u litru čistého alkoholu	285 Kč
SD u půllitrové láhve	142,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,4250 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	57 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 217 Kč	37,70 Kč
Nepřímé daně celkem	94,70 Kč
Celkové zdanění v % z KC	43,60 %

Tabulka – Postup výpočtu SD rok 2014.

Zdroj: Vlastní zpracování.

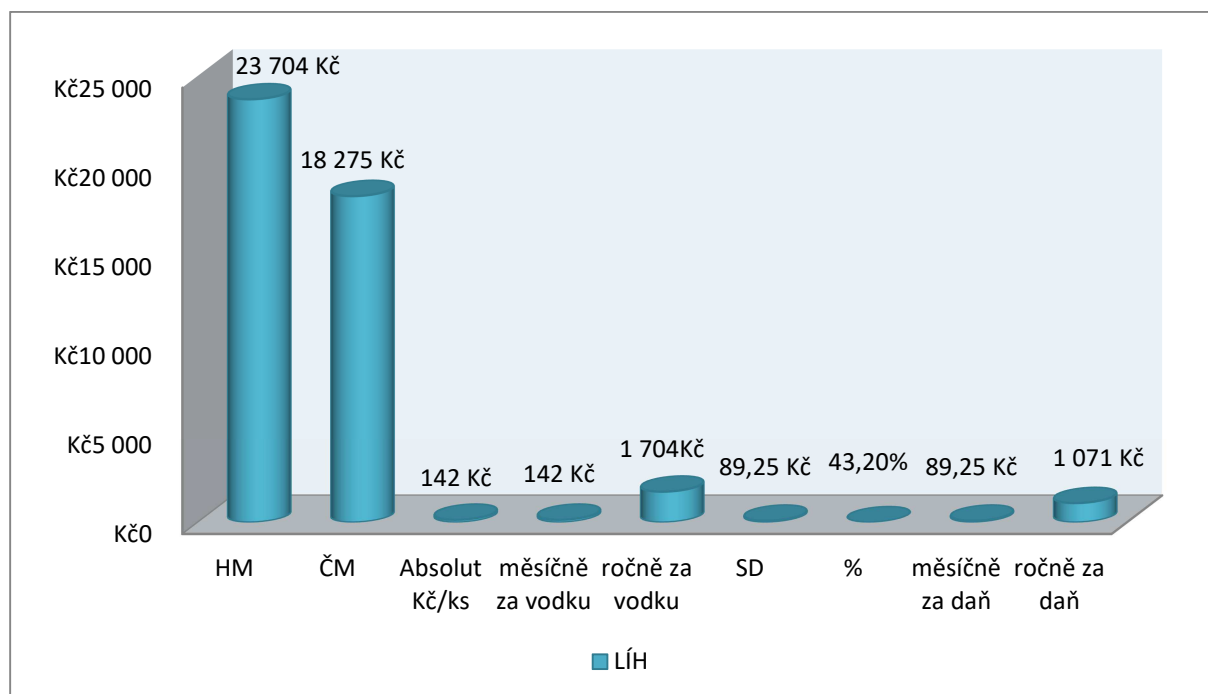
2015	
SD u litru čistého alkoholu	285 Kč
SD u půllitrové láhve	142,5 Kč
SD na každé procent alkoholu (u půllitrové láhve)	1,4250 Kč
SD u půllitrové láhve 40% alkoholu	57 Kč
DPH z jedné láhve při ceně 220 Kč	38,20 Kč
Nepřímé daně celkem	95,2 Kč
Celkové zdanění v % z KC	43,3 %

Tabulka č. 4.12 – Postup výpočtu SD rok 2015.

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.3.2 Souhrnný graf k výpočtům podílu spotřební daně na celkové ceně výrobku z lihu

Výsledky jsou podrobně vysvětleny v další podkapitole.

Graf č. 4. 13 – Průměrné hodnoty pro výpočet lihu za období roku 2006 – 2015.

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.4 Výše zaplacené daně z piva

Zvolený konzument vypije denně jedno čepované pivo klasické velikosti půllitru. Preferuje značku Pilsner Urquell, která vznikla roku 1842 a stala se nejpůvodnějším druhem piva po celém světě.³⁷

4.4.1 Výpočty pro rok 2006 - 2015

V roce 2006 byla základní sazba pro výpočet daně z piva v České republice 24 Kč za hl za každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny. Nižší daň je uvalena pro malé nezávislé pivovary, jejichž roční výroba piva nepřekračuje 200 000 hl, jak je již uvedeno

³⁷ www.pilsner-urquell.cz

výše. Z každého půllitru se musí také odvést DPH. Spotřební daň odvádí pivovar, v konečném důsledku ji zaplatí zákazník.

U půllitru Plzně se ke konečnému vyjádření zdanění v procentech z konečné ceny dá dopracovat pomocí pár kroků. Při ceně piva 24 korun DPH činí 3,83 Kč ($24 \div 119 \cdot 19$), výše daně z přidané hodnoty je pro rok 2006 ve výši 19 %. Pro konkrétní výpočet je Plzeň jedenácti stupňové pivo. Spotřební daň je tedy 1,32 Kč ($24 \div 100 \cdot 11 \div 2$). Při konečné ceně 24 Kč je celková daň 5,15 Kč, která vznikla sečtením DPH a SD. Ve výsledku je možno vidět, že zdanění jedné Plzně je 21,40 % z konečné ceny produktu, což je více jak jedna pětina z konečné ceny konzumovaného alkoholu. Tabulky s propočty situovány níže vychází z totožných výpočtů jako pro rok 2006. Sazba daně je až do roku 2009 24 Kč za hl, potom vzroste na 32 Kč za hl. DPH je stejně jako u lihu v období let 2006 – 2009 pořád 19 %. Každým rokem se bude akorát měnit cena piva, která stoupá o korunu za rok, dle tabulky č. 4.4.

2006	
0,5 l piva při ceně	24 Kč
DPH 19 %	3,83 Kč
SD pivo 11°	1,32 Kč
Nepřímé daně celkem	5,15 Kč
Celkové zdanění v % z KC	21,40 %

Tabulka č. 4.14 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2006.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2007	
0,5 l piva při ceně	25 Kč
DPH 19 %	3,99 Kč
SD pivo 11°	1,32 Kč
Nepřímé daně celkem	5,31 Kč
Celkové zdanění v % z KC	21,20 %

Tabulka č. 4.15 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2007.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2008	
0,5 l piva při ceně	26 Kč
DPH 19 %	4,15 Kč
SD pivo 11°	1,32 Kč
Nepřímé daně celkem	5,47 Kč
Celkové zdanění v % z KC	21 %

Tabulka č. 4. 16 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2008.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2009	
0,5 l piva při ceně	27 Kč
DPH 19 %	4,31 Kč
SD pivo 11°	1,32 Kč
Nepřímé daně celkem	5,63 Kč
Celkové zdanění v % z KC	20,90 %

Tabulka č. 4.17 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2009.

Zdroj: Vlastní zpracování.

V roce **2010** se projeví opět změna ve výši sazby z daně z přidané hodnoty, která je od roku 2010 do 2013 ve výši 20 %. Důležitou změnou je výše sazby spotřební daně, která se zvýší o celých 8 korun z 24 Kč za hektolitr za každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny na 32 Kč. Díky těmto změnám lze zpozorovat vyšší čísla jak u výpočtu DPH, tak u SD, což vede k vyšším nepřímým daním celkem a také celkové zdanění v procentech z celkové ceny je skoro 23 %.

2010	
0,5 l piva při ceně	28 Kč
DPH 19 %	4,66 Kč
SD pivo 11°	1,76 Kč
Nepřímé daně celkem	6,42 Kč
Celkové zdanění v % z KC	22,90 %

Tabulka č. 4. 18 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2010.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2011	
0,5 l piva při ceně	29 Kč
DPH 19 %	4,83 Kč
SD pivo 11°	1,76 Kč
Nepřímé daně celkem	6,59 Kč
Celkové zdanění v % z KC	22,70 %

Tabulka č. 4.19 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2011.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2012	
0,5 l piva při ceně	30 Kč
DPH 19 %	5 Kč
SD pivo 11°	1,76 Kč
Nepřímé daně celkem	6,76 Kč
Celkové zdanění v % z KC	22,50 %

Tabulka č. 4. 20 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2012.

Zdroj: Vlastní zpracování.

V období následujících let (**2013** a výš) byla mimo zvyšování ceny piva jen jediná změna a to nárůst daně z přidané hodnoty na 21 %.

2013	
0,5 l piva při ceně	31 Kč
DPH 19 %	5,38 Kč
SD pivo 11°	1,76 Kč
Nepřímé daně celkem	7,14 Kč
Celkové zdanění v % z KC	23 %

Tabulka č- 4. 21 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2013.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2014	
0,5 l piva při ceně	32 Kč
DPH 19 %	5,55 Kč
SD pivo 11°	1,76 Kč
Nepřímé daně celkem	7,31 Kč
Celkové zdanění v % z KC	22,80 %

Tabulka č. 4. 22 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2014.

Zdroj: Vlastní zpracování

2015	
0,5 l piva při ceně	33 Kč
DPH 19 %	5,72 Kč
SD pivo 11°	1,76 Kč
Nepřímé daně celkem	7,48 Kč
Celkové zdanění v % z KC	22,70 %

Tabulka č. 4. 23 – Výpočet SD z jednoho piva v roce 2015.

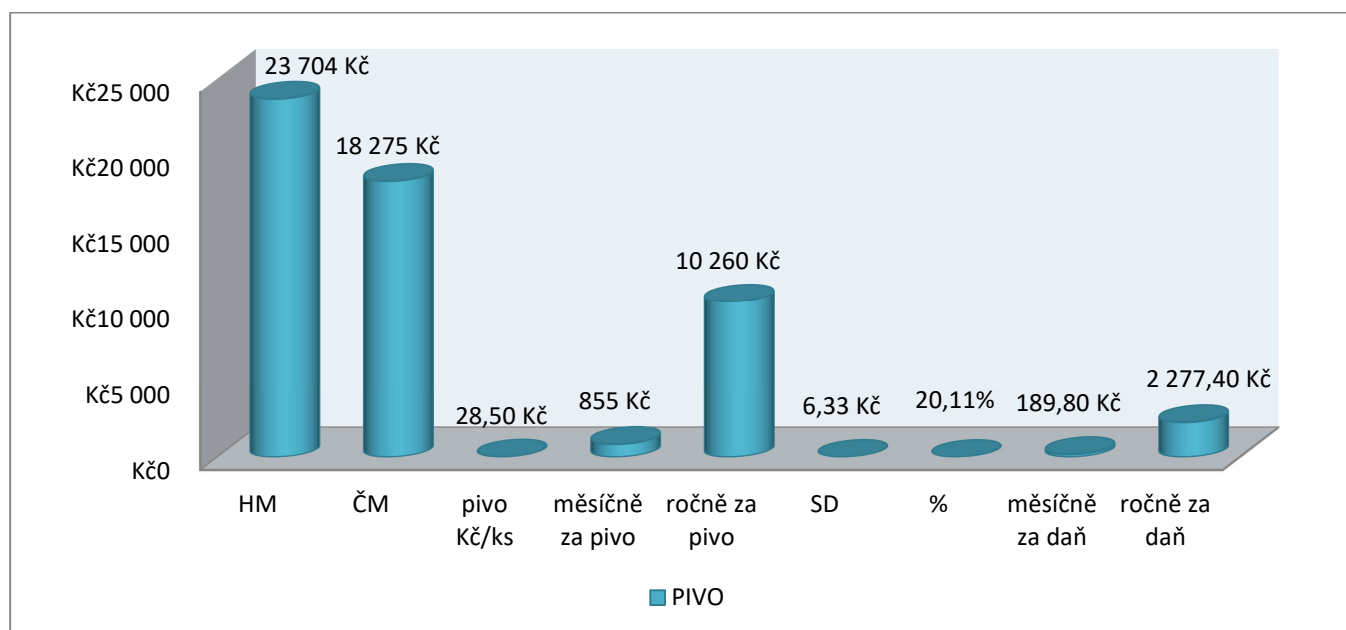
Zdroj: Vlastní zpracování.

4.4.2 Souhrnný graf k výpočtům podílu spotřební daně na celkové ceně piva

Níže následuje grafické zpracování získaných výpočtů. Finální výpočty za jednotlivé roky, tzn. za rok 2006 až po rok 2015, se zprůměrovaly a z nich je vytvořen následující graf. Graf prezentuje hodnoty průměrné HM, ČM a také ceny jednoho piva. Dále průměrnou výši korun, kterou spotřebitel utratí za jeden měsíc, což je 855 Kč, pokud pije jedno pivo denně a také za celý rok, 10 260 Kč. Jako průměrná hodnota jednoho měsíce je bráno 30 dní. Spotřební daň je ve výši 6,33 Kč a procentní daňové zatížení ve výši 20,11 % z celkové ceny. Celkově se však nepřímé daně vyšplhají na 189,80 Kč.

Jde vidět, že daňové zatížení na jednom pivu, které konzumuje zvolená osoba je zhruba jedna pětina ceny výrobku. To znamená, že osoba z vybrané domácnosti utratí za měsíc ze své čisté mzdy za piva 855 Kč, avšak státu odvede jednu pětinu této částky. Ročně je to potom za útratu 10 260 Kč a státu je odvedeno 2 277,4 Kč.

Celková průměrná čistá mzda, kterou modelová osoba obdrží za jeden rok, činí 219 300 Kč, po odečtení roční daně státu ve výši 2 277,4 Kč vznikne zůstatek 217 023 Kč, se kterým může být disponováno.

Graf č. 4. 24 – Grafické zpracování průměrných hodnot.

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.5 Výše zaplacené daně z šumivého vína

Co se týče zdanění vína, jde o specifickou komoditu. Na víno v České republice je aplikovaná sazba spotřební daně jako u ostatních komodit a zároveň daň z přidané hodnoty. Důležité je však rozlišovat mezi třemi typy vín. Víno tiché, nešumivé, kde se řadí všechna nejčastěji konzumovaná červená a bílá vína. Tento typ vín tvoří 93 % všech vín, které se v České republice vypijí. Zde se ale jedná o daňovou výjimku, protože na tento druh vín je uvalena spotřební daň ve výši nula Kč. Právě kvůli nulové sazbě se na spotřební dani z tichého vína vybere cca jen 280 milionů Kč ročně. Dalším typem je víno šumivé, které je pro propočty zvoleno, jelikož zde není zdanění nula. Patří zde tzv. netichá vína jako šampaňské, sekt, prosecco atd. Šumivá vína tvoří asi 6 % z celkového množství zkonsumovaných vín.

4.5.1 Výpočty pro rok 2006 – 2015

Daňová zátěž u šumivého vína je velmi podobná. Například láhev sektu v množství 0,7 l zakoupená v obchodě za 131 Kč. Cena má v sobě obsaženou jak spotřební daň ve výši 16,38 Kč, tak i DPH ve výši 20,92 Kč. DPH bylo vypočítáno jako cena šumivého vína, vydělena číslem 119 a vynásobená 19, což je sazba DPH pro daný rok. Spotřební daň je potom množství obsažené v láhvi vynásobené sazbou pro spotřební daň v roce 2006. Celková daň tak činí 37,30 Kč, tedy třetinu finální ceny. Jestliže by se pila láhev alkoholu, která by byla z dražší cenové kategorie, relativní daňová zátěž by se snižovala. To znamená, že by byl menší podíl na finální ceně v procentech, absolutně by se však daňová zátěž zvyšovala, což znamená vyšší zaplacenou celkovou daň v Kč.

Obdobně jako u předchozích podkapitol u lihu a piva je v období 2006 – 2009 sazba spotřební daně pro tyto roky 2 340 Kč a DPH 19 %. Cena Bohemia sektu se bude odvíjet od tabulky č. 4.4. Jak je vidět v tabulce č. 4.25 tak celkové zdanění dosahuje 28,50 % z prodejní ceny.

2006	
0,7 l při ceně	131 Kč
DPH (0,7 l)	20,92 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	37,30Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,50 %

Tabulka č. 4. 25 – Výpočet SD u piva pro rok 2006.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2007	
0,7 l při ceně	133 Kč
DPH (0,7 l)	21,24 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	37,62 Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,30 %

Tabulka č. 4. 26 – Výpočet SD u piva pro rok 2007.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2008	
0,7 l při ceně	135 Kč
DPH (0,7 l)	21,55 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	37,93 Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,10 %

Tabulka č. 4. 27 – Výpočet SD u piva pro rok 2008.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2009	
0,7 l při ceně	137 Kč
DPH (0,7 l)	21,87 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	38,25 Kč
Celkové zdanění v % z KC	27,90 %

Tabulka č. 4. 28 – Výpočet SD u piva pro rok 2009.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Následuje zvýšení sazby daně z příjmu v roce **2010** o 1 procento na 20 %.

2010	
0,7 l při ceně	139 Kč
DPH (0,7 l)	23,17 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	39,55 Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,50 %

Tabulka č. 4. 29 – Výpočet SD u piva pro rok 2010.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2011	
0,7 l při ceně	141 Kč
DPH (0,7 l)	23,50 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	39,88 Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,30 %

Tabulka č. 4. 30 – Výpočet SD u piva pro rok 2011.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2012	
0,7 l při ceně	143 Kč
DPH (0,7 l)	23,83 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	40,21Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,10 %

Tabulka č. 4. 31 – Výpočet SD u piva pro rok 2012.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Od roku **2013** a výše, následuje počítání se sazbou DPH 21 %, což vede k přirozenému růstu celkového nepřímého zdanění a také celkovému zdanění v procentech z konečné ceny vybrané komodity, což ilustruje obrázek č. 4.32.

2013	
0,7 l při ceně	145 Kč
DPH (0,7 l)	25,17 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	41,55 Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,70 %

Tabulka č. 4. 32 – Výpočet SD u piva pro rok 2013.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2014	
0,7 l při ceně	147 Kč
DPH (0,7 l)	25,51 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	41,89 Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,50 %

Tabulka č. 4. 33 – Výpočet SD u piva pro rok 2014.

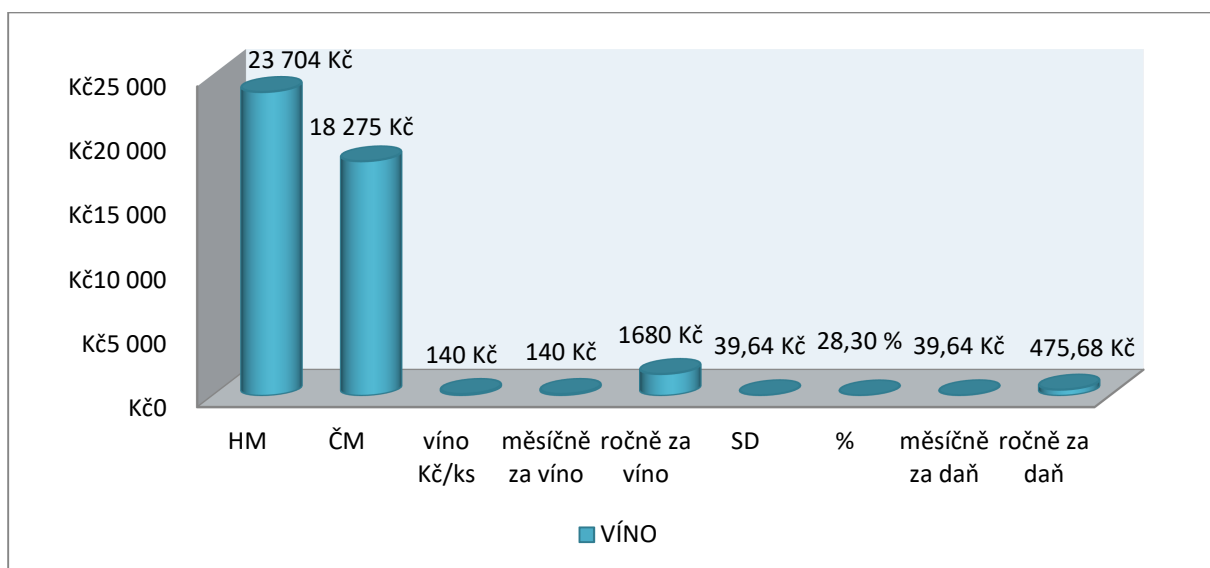
Zdroj: Vlastní zpracování.

2015	
0,7 l při ceně	149 Kč
DPH (0,7 l)	25,86 Kč
SD	16,38 Kč
Nepřímé zdanění celkem	42,24 Kč
Celkové zdanění v % z KC	28,30 %

Tabulka č. 4. 34 – Výpočet SD u piva pro rok 2015.

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.5.2 Souhrnný graf k výpočtům podílu spotřební daně na konečné ceně šumivého vína

Graf č. 4. 35 - Průměrné hodnoty pro výpočet lihu za období roku 2006 – 2015.

Zdroj: Vlastní zpracování.

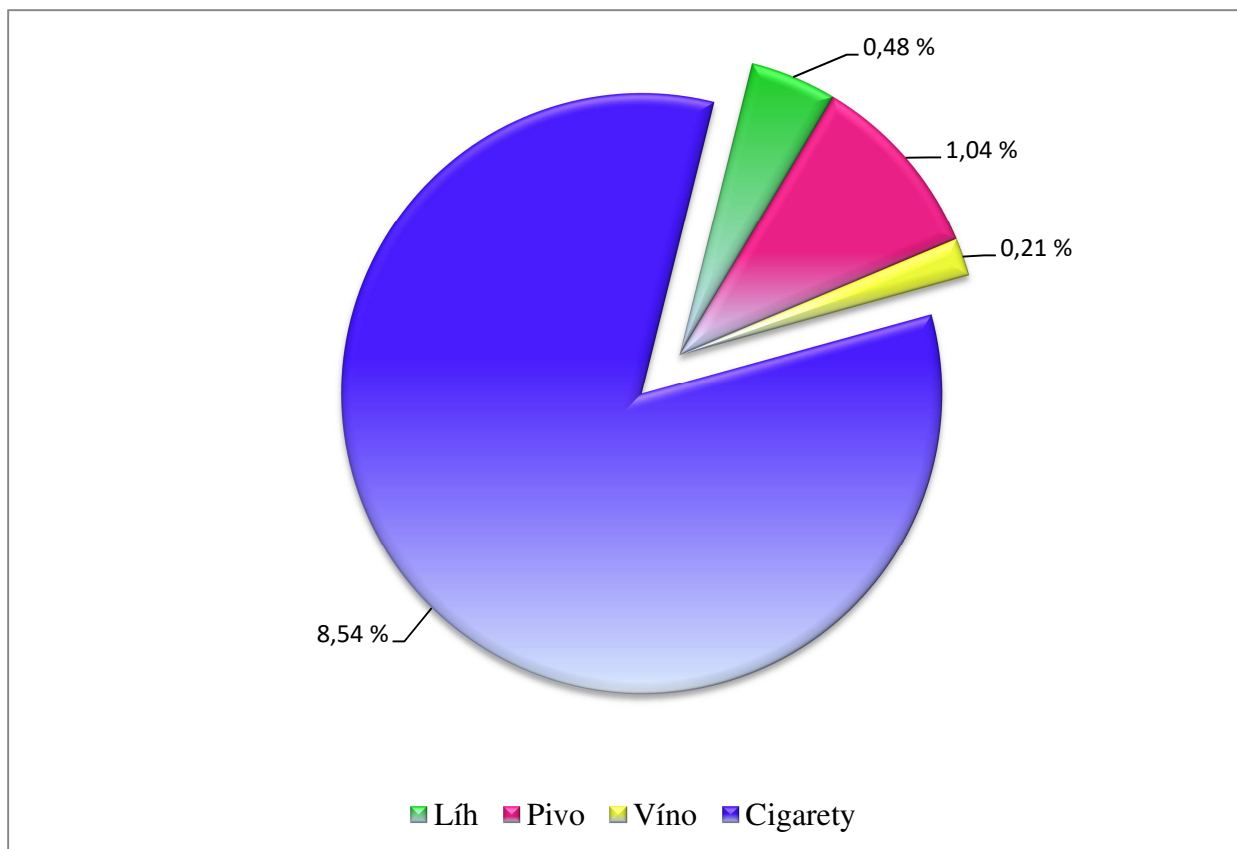
4.6 Srovnání daňové zátěže alkoholu s cigaretami

Na analyzované domácnosti bylo zjištěno, že výše zaplacené daně včetně daně z přidané hodnoty na čistých příjmech má vzrůstající trend. Je to způsobeno stále se zvyšující průměrnou hrubou mzdou a také neustále rostou sazby akcízů jak už z alkoholu anebo z cigaret. Podrobným výpočtům daňového zatížení cigaret na vybranou osobu, která podepsala prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků s průměrným platem, bezdětnou a svobodnou, která vykouří 20 cigaret denně, se autorka diplomové práce věnuje ve své bakalářské práci.³⁸

V jednotlivých obdobích se výpočty u cigaret lišily jen nepatrně a to vlivem zdražování cigaret, pohybu výše průměrné roční mzdy a růstu sazeb akcízů. To platilo i pro výpočty u daně z alkoholu. Podíl daně na cigaretách je v bakalářské práci vypočítán pro roky 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013. Z tohoto důvodu níže uvedený graf charakterizuje podíly alkoholických výrobků za ta samá období, a proto byly jeho výpočty lehce k tomuto účelu upraveny.

V následujícím grafu č. 4.36 jsou porovnávány průměrné hodnoty zdanění u cigaret, lihu, piva a vína, aby bylo vidět, jak se jednotlivé podíly daní na celkových cenách komodit liší.

³⁸ Zevrubněji DUDKOVÁ, S. (2014).

Graf č. 4.36 – Souhrnný graf podílu procentuální zprůměrované výše zaplacených daní u lihu, piva, vína a cigaret na čistých příjmech spotřebitele.

Zdroj: Vlastní zpracování.

4.7 Dílčí závěr

Průměrná roční mzda dle výpočtů je 225 804 Kč, graf výše prezentuje výsledky výpočtů vypracovaných v předchozích podkapitolách. Vybraný konzument při své spotřebě dané výše alkoholických nápojů odvede ze svého čistého ročního příjmu 0,48 % na dani z lihu při konzumaci jedné láhve Absolut vodky a 1,4 % na dani z piva při pravidelném pití jednoho půllitru čepované Plzně. Na dani z vína a meziproductů je to 0,21 %, jestliže vypije láhev Bohemia sektu měsíčně, nejvíc je však podíl zaplacené daně vidět na cigaretách, kde je to až 8,54 % z celkového příjmu, pokud dotyčný vykouří denně balíček cigaret o množství 20 kusů.

Kolik zaplatí každý kuřák za krabičku cigaret, závisí z velké části na sazbě spotřební daně a dani z přidané hodnoty. U cigaret tvoří daně přibližně čtyři pětiny z konečné ceny. Jestliže dojde ke zvyšování spotřební daně, dochází automaticky i k zdražení cigaret.

5 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo vysvětlit pojmy, které úzce souvisí se spotřebními daněmi, provést jejich obecné rozdělení v rámci České republiky a provést stručný nástin legislativy zdanění cigaret. Pozornost je věnována rovněž korekčním prvků daně, které jsou u spotřební daně z alkoholu reprezentovány institutem osvobození od daně. Větší část byla věnována hlavnímu tématu práce v podobě zdanění alkoholických nápojů jejich právní úpravě a také informací o zákonu upravující konzumaci alkoholu a důvody těchto omezení. S ohledem na skutečnost, že daň z lihu, piva a vína je daní selektivní, tedy takovou, která je uvalována a vybírána nikoliv plošně, ale jen v souvislosti s konkrétně vymezeným produktem. V nejdůležitější a zároveň nejrozsáhlejší částí byly prezentovány praktické výpočty, vyjadřující výši odvedené daně z alkoholu státu průměrným konzumentem.

Do předmětu spotřební daně patří tabákové výrobky všeho druhu s příslušným zdravotním popiskem na obalu, minerální oleje a také líh, pivo a víno. Povinnost zaplatit daň vzniká hned při výrobě, ale platí se až při prodeji a to nemusí být hned. Některá vína dozrávají dlouhou dobu a pro tento případ se podmíněčně osvobozují od daně a jsou v tzv. daňovém skladu. Až dozrají, jsou dána do prodeje se zamyšlením spotřeby. V tuto chvíli výrobce nebo prodejce platí daň. Sazby daně jsou odlišné pro každou skupinu a uvádí je daňové zákony.

V úvodní kapitole byla stručně nastolena historie alkoholu a vysvětlen také pojem alkohol. Kromě popsání výše spotřeby alkoholu v České republice, zde byla spotřeba alkoholu vyjádřena pomocí různých faktorů. Mezi tyto faktory patřil věk spotřebitele nebo také výše dosaženého vzdělání. Zajímavá je také informace, že český národ se řadí ve spotřebě alkoholu na nejvyšší příčky a to na druhé místo v celosvětovém měřítku.

V druhé části práce byla provedena analýza současného stavu spotřebních daní po stránce právní, mechanismů a principů výběru spotřebních daní, vzniku vlastní daňové povinnosti a plátců spotřebních daní. Následně byl u jednotlivých výrobků zatížených spotřební daní definovaný předmět daně, sazba daně, základ daně a také plátcé.

Poslední kapitola byla zaměřena praktičtěji. Zde byly prezentovány pomocí tabulek a grafů výpočty daňového zatížení na vybrané zkoumané alkoholické výrobky. Finálním cílem bylo prezentovat výši daně z alkoholu, která je odváděna státu běžným spotřebitelem, tím že alkoholický nápoj zkonsumuje. Následoval souhrnný graf, který obsahoval zprůměrované

hodnoty pro skupinu lihu, piva, vína a také cigaret. Daňovému zatížení cigaret se autorka věnovala ve své bakalářské práci, z které čerpala potřebné informace do konečného grafu.

Na zkoumané domácnosti bylo zjištěno, že výše zaplacené daně z alkoholu má a to včetně daně z přidané hodnoty víceméně konstantní trend. Je to způsobeno faktem, že výše sazby z alkoholických výrobků se za několik let prakticky nezměnily. U lihu a piva byla v sledovaných deseti letech jen jedna změna a to v roce 2010 u vína byly sazby stále stejné. DPH se zvyšovalo dvakrát a to v roce 2010 a 2013. Podíl zaplacené daně z cigaret na čistých příjmech má trend vzrůstající, vzhledem ke krokům Evropské komise lze předpokládat pokračující tendenci i v budoucnu.

Seznam použité literatury:

a) Odborná literatura

ARTERBURN, Stephen a Jim BURNS. *Drogy klepou na dveře*. Brno, 2001. 211 s. ISBN 80-86077-03-9.

GILMAN, Sander. *Příběh kouře člověk a kouření od úsvitu dějin až po současnost*. Praha: 2006. 457 s. ISBN 80-86862-23-2.

GOEHLERT, Christoph., a Frank KUEHN. *Od návyku k závislosti*. Praha: Euromedia Group, 2001. 144 s. ISBN 80-7202-950-9

FANTINI, M. ed. *Taxation Trends in the European Union*. 2011 Edition. Luxembourg: European Communities, 2011. 428 s. ISBN 978-90-79-19644-7

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2781-3

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2004. 776 s. ISBN 978-80-7367-569-1

JURČÍK, Radek. *Daňové systémy v České republice a v mezinárodním srovnání se zaměřením na aktuální trendy*. Monografie. Ostrava: Key Publishing, 2013. 137 s. ISBN 978-80-7418-176-4.

KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti I– mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. 319 s. ISBN 80-86734-05-6

MUSIL, Jiří a kol. *Přehled klinické psychologie a psychiatrie: pro studující teologie a pedagogiky*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2006, 149 s. ISBN 80-244-1153-9

NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál, 2011. 173 s. ISBN 978-80-7367-908-8.

SKÁLA, Jaroslav a kol. *Závislost na alkoholu a jiných drogách*. Praha: Avicenum, 1987. 208 s. ISBN 08-077-87

SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 468 s. ISBN 978-80-7357-443-7

ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 128 s. ISBN 978-80-7478-785-0.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12 vyd. Praha: 1. VOX, 2014. 392 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11 vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

b) Článek v odborném časopise

BORGES, George a Erick WALTERS. *Assotiations of substance use, abuse and dependence with subsequent suicidal behavior*. In American Journal of Epidemiology, 2000. s 53 . ISSN 1476-6256

SNOPKOVÁ, Petra. Daně a finance. Zdanění alkoholu a alkoholických výrobků. 2015, č.1, s. 16. ISSN 1801-6006.

ŠIROKÝ, Jan. Daně a finance. Problematika zdaňování cigaret v České republice: vývoj a faktory ovlivňující výši daně. 2015, č.1, s. 16. ISSN 1801-6006.

c) Elektronické dokumenty a ostatní

online zdroje:

Pohyb výrobků a mezinárodní hledisko. AEGO. [online] 2017 [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.apogeo.cz/tiskove-centrum/co-je-danovy-sklad.html>.

Stádia opilsti. ALKOHOLIK [online] 2016 [cit. 2017-01-01]. Dostupné z: http://www.alkoholik.cz/zavislost/psychika_a_telo/priznaky_a_projevy_alkoholismu_stadia_alkoholizmu.html.

Praktické výpočty daňového zatížení alkoholu. DANARIONLINE. [online] 2017 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d3259v4421-slevy-na-dani-z-prijmu-od-roku-2008.html>.

Trest za řízení v opilsti. DOPRAVNI-PRAVO. [online] 2017 [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.dopravni-pravo.cz/alkohol-za-volantem.html>.

Léčba závislosti. DROGOVÁ PORADNA. [online] 2016 [cit. 2017-01-01]. Dostupné z: <http://www.drogovaporadna.cz/pomoc-a-lecba/lecebne-programy.html>.

Zdravotní varování na obalech. EUROACTIV. [online] 2016 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/factsheet/zemedelstvi/nova-tabakova-smernice-eu.html>.

Výpočty pro rok 2006 - 2015. FINANCE. [online] 2016 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dph-a-spotrebni-dane/spotrebni-dane/lih.html>.

Praktické výpočty daňového zatížení alkoholu. KURZY. [online] 2017 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy.html>.

Nemoci způsobené alkoholem. NOVINKY [online] 2016 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/clanek/piti-alkoholu-a-rakovina.html>.

Výpočty pro pivo. PILSNER URQUELL. [online] 2017 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z: <https://www.pilsner-urquell.cz/cz/story-original.html>.

Odbourávání alkoholu z těla. POLICIE CR. [online] 2010 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/cas-potrebny-pro-odbourani-alkoholu.html>

Nemoci způsobené alkoholem. ULEKARE [online] 2015 [cit. 2016-11-23]. Dostupné z: <http://www.ulekare.cz/nemoci-vysetreni/kornateni-cev.html>.

Alkohol. WIKIPEDIE [online] 2016 [cit. 2017-01-01]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Alkoholicky_napoj.html.

Léčba závislosti. WIKIPEDIE [online] 2016 [cit. 2017-01-01]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Delirium_tremens.html

diplomová práce:

DUDKOVÁ, Simona. Daňové zatížení tabákových výrobků. Ostrava, 2014. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra účetnictví.

KOUŘILOVÁ, Petra. Problematika konzumace alkoholu u adolescentní populace. Pardubice, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice , Fakulta zdravotnických studií, Katedra ošetřovatelství.

zákon:

Zákon č. 37/1989 Sb., - o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., - o přestupcích.

Zákon č. 587/1992 Sb., - o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 237/2003 Sb., - o spotřebních daních.

Zákon č. 353/2003 Sb., - zákon o spotřebních daních.

Zákon č. 379/2005 Sb., - o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

Zákon č. 235/2004 Sb., - o dani z přidané hodnoty, ve znění účinných k danému období.

Směrnice Rady 92/12/EHS-, o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani.

SMĚRNICE RADY 2014/40/EU., -o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících.

Seznam zkratek:

ČSÚ - Český Statistický úřad

ČM - čistá mzda

DPH - daň z přidané hodnoty

E-CIGARETA - elektronická cigareta

FO - fyzická osoba

HM - hrubá mzda

KC - konečná cena

LPG - zkapalněný ropný plyn

obj.- objemových

PO - právnická osoba

Popl. - poplatník

SD - spotřební daň

SHM - super hrubá mzda

ZSpD - zákon č. 353/2003 Sb., o spotřební dani, ve znění pozdějších předpisů

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne.....19.4.2017

Simona Duclová

Jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1 : Zákon o spotřebních daních, hlava II daň z lihu

Příloha č. 2 : Spotřební daň a DPH u tvrdého alkoholu v EU pro rok 2015